

معاونت آموزش و تحقیقات قوه قضائیه

ویژه نامه قوانین و مقررات

سال دوم، شماره بیست و دوم، فروردین ماه ۱۳۹۰

معاونت آموزش و تحقیقات قوه قضائیه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قوانین مقررات

ویژه نامه
ضمیمه پیام آموزش

معاونت آموزش و تحقیقات قوه قضائیه

عنوان: ویژه نامه قوانین و مقررات شماره بیست و یکم (فروردین ماه ۱۳۹۰)

صاحب امتیاز: معاونت آموزش و تحقیقات قوه قضائیه

مدیر مسئول: محمد مصدق

سر دبیر: سیدفاضل نوری

مدیر اجرایی: نادر پوریگ محمد

کارشناس: نرگس جعفر علیزاده

امور مشترکین: مهدی زرین چنگ

صفحه آراء: پروین حضرتی

ناشر: نشر قضا

لیتوگرافی و چاپ: مرکز چاپ و نشر الهادی

مدیر نشر: محسن سلم آبادی

چاپ نخست: قم، اردیبهشت ۱۳۹۰

شمارگان: ۳۵۰۰ جلد

نشانی: تهران - خیابان حافظ شمالی، نبش خیابان سمیه، ساختمان شماره ۱۳ قوه قضائیه - معاونت آموزش و تحقیقات قوه قضائیه

تلفن و دوزگار: ۸۸۸۰۹۵۵۶ و ۸۸۴۱۸۰۸۰

پایگاه اینترنتی: www.lawtraining.ir

پست الکترونیک: Emil:info@law-training.ir

فهرست مطالب

عنوان

صفحه

مقدمه.....	۷
بخش اول: قوانین مصوب مجلس شورای اسلامی.....	۱۱
۱. قانون موافقتنامه استرداد مجرمان بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری اسلامی افغانستان.....	۱۱
۲. قانون تفسیر ماده (۱۳) قانون حمایت از آزادگان مصوب ۱۳۶۸.....	۱۹
۳. قانون اصلاح قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹.....	۱۹
۴. قانون حمایت از افرادی که توسط گروه‌های ضد انقلاب و منحرفین اعتقادی اسیر، کشته و یا معلول می شوند.....	۲۱
۵. قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی.....	۲۱
۶. قانون موافقتنامه انتقال محکومین به حبس بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری هند.....	۳۸
بخش دوم: آرای هیأت عمومی دیوان عدالت اداری.....	۴۷
۱. رأی شماره‌های ۱ با موضوع عدم جواز پرداخت کمک سود متعلق به تسهیلات بانکی قبل از اعطای تسهیلات به متقاضیان انتقال از تهران و کلان شهرها.....	۴۷
۲. رأی شماره ۴ با موضوع احتساب فوق العاده ویژه هیأت امناء در پاداش پایان خدمت.....	۴۸
۳. رأی شماره ۲۲۵ با موضوع بازنشستگی عادی افراد مانع از بهره مندی آنان از حقوق مکسب و استفاده از مزایای مشاغل سخت و زیان آور نخواهد بود.....	۴۹
۴. رأی شماره ۴۹۵ با موضوع پرداخت مابه ازاء مرخصی استفاده نشده مناطق محروم بر مبنای حقوق و دستمزد زمان تقاضا می‌باشد.....	۵۰
۵. رأی شماره ۶۰۲ با موضوع صلاحیت دیوان در رسیدگی به شکایات مطروحه علیه دانشگاه شاهد.....	۵۱
۶. رأی شماره ۶۰۴ با موضوع اعمال ماده ۵۳ الحاقی به آیین دادرسی دیوان عدالت اداری نسبت به دادنامه‌های شماره ۹۳۵-۱۳۸۶/۹/۴ و ۱۹۷-۱۳۸۰/۶/۱۸ و ۳۰۴-۱۳۸۶/۵/۲ هیأت عمومی و قانونی نبودن اخذ عوارض از بارنامه‌های حمل کالا توسط شوراهای اسلامی.....	۵۳

۷. رأی شماره ۶۱۲ با موضوع مکلف نمودن اتحادیه‌های صنفی به اخذ مبالغی هنگام صدور، تمدید و تعویض پروانه‌های کسب توسط سازمان بازرگانی استان گیلان مغایر قانون می‌باشد..... ۵۵
۸. رأی شماره ۶۱۵ با موضوع ایجاد محدودیت در استفاده از معافیت مالیات بردرآمد ناشی از اجاره املاک موضوع تبصره ۱۱ ماده ۵۳ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ خلاف قانون است..... ۵۶
۹. رأی شماره‌های ۶۱۶ با موضوع ابطال بخشنامه وزارت کار در تعیین پرداخت عیدی و پاداش آخر سال ۱۳۸۶ به مبلغ ثابت دو میلیون ریال به کارکنان مشمول قانون کار، شاغل در دستگاه‌های دولتی..... ۵۷
۱۰. رأی شماره ۶۱۷ در خصوص مرجع صدور گواهی مربوط به تشخیص مدت حضور در مناطق عملیاتی جنگی و نوع خدمت و تأیید مدارک..... ۵۸
- بخش سوم: استفتائات قضایی، نظریات مشورتی و نشست‌های قضایی..... ۶۱
- الف: استفتائات قضایی.....**
۱. استفتاء ۷۲۳۹: حکم هدایای زمان نامزدی..... ۶۱
۲. استفتاء ۷۲۴۰: حکم شرط ازدواج کردن ضمن عقد لازم..... ۶۳
۳. استفتاء ۷۲۶۸: اشتغال به عمل بعد از ترک آن در اثنای جعاله..... ۶۵
۴. استفتاء ۷۳۲۶: حکم مخفی کردن هویت شهود..... ۶۶
۵. استفتاء ۷۳۲۸: حکم شهادت صبی ممیز..... ۶۷
- ب: نظریات مشورتی.....**
۱. اتخاذ اسم یا سمت مجعول اگر موجب فریب نشود، مصداق کلاهبرداری نیست..... ۶۸
۲. احداث بنا در ملک غیر به منزله تلف زمین نیست..... ۶۸
۳. چنانچه ورثه ترکه متوفی را قبول کرده باشند هر یک نسبت به سهم الارث خود محکومیت یافته باشند اجرای محکومیت‌های مالی نسبت به محکوم علیه‌ها بلامانع است..... ۶۹
۴. مقررات مواد ۹۴۶ و ۹۴۸ قانون مدنی نسبت به زمان قبل از تصویب مؤثر نیست..... ۷۰
۵. رأی وحدت رویه ۵۷۶ منحصرأ ناظر به مطب پزشکان است..... ۷۰
۶. حق الاجراء در مقام اجرای گزارش اصلاحی از محکوم علیه دریافت می‌گردد..... ۷۱
۷. محجور پس از رفع حجر می‌تواند علیه قییم طرح دعوی نموده و مطالبه خسارت کند..... ۷۱
۸. چنانچه پس از رسیدگی به دادخواست مطالبه بخشی از وجه چک، باقیمانده وجه چک را مطالبه شود خارج از صلاحیت شورای حل اختلاف نیست..... ۷۲
۹. در صورتی که ارزش مال مورد مزایده کمتر از محکوم به یا تا سقف محکوم به باشد نیازی به اخذ ده درصد محکوم به نمی‌باشد..... ۷۳

۱۰.	هر شرکتی که بیش از پنجاه درصد سهام آن متعلق به دولت باشد شرکت دولتی است.....	۷۳
ج:	نشست‌های قضایی.....	۷۴
۱.	ادعای نسب در زمان حیات والدین باید به طرفیت آنان طرح شود.....	۷۴
۲.	وصیت به ثلث با عدم انتقال به غیر منافات ندارد.....	۷۴
۳.	اصلح آن است که در فرض اعمال تخفیف حبس ۹۱ روزه به جزای نقدی تبدیل شود.....	۷۵
۴.	چنانچه اعلام کننده خود ناظر به وقوع جرمی باشد و جرم دارای جنبه عمومی باشد این اظهار برای شروع رسیدگی کافی است.....	۷۵
۵.	عدم انجام تعهد به لحاظ علت خارجی موجب محکومیت به تأدیه خسارت نیست.....	۷۶
بخش چهارم:	مصوبات هیأت وزیران.....	۷۷
	لغو تصویب نامه موضوع مستثنی شدن واحدهای استانی نهضت سواد آموزی از طرح تجمیع مدیریت استانی وزارت آموزش و پرورش.....	۷۷
بخش پنجم:	موارد حذف شده.....	۷۹
	نظر خواهی.....	۸۵
	فرم درخواست اشتراک.....	۸۷

بِسْمِ اللَّهِ الْخَالِقِ

إِنَّ فِي اخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَّقُونَ؛
مسئلاً در آمد و شد شب و روز و آنچه خداوند در آسمانها و زمین آفریده، آیات (و نشانه های) است برای گروهی
که پرهیزگارند و حقایق را می بینند.

«سورة یونس (۱۰) آیه ۶»

خداوند عالمان را پاس می گویم که حکیم است و مدبر امور خلایق. پروردگاری که محط و روز و شب و ماه و
فصل و سال و قرون را آفرید و تغییر را عین آفریده قرار داد تا بهم به آفریدگان نفع رساند و هم پدیدار شدن و
پدیده بودن را - نه ازلیت را که مختص ذات اوست - گوشزد کند تا بایم که فقط او شایسته پرستش است و لایق
ستایش.

اما بعد:

بهانطور که وعده داده بودیم - در مقدمه شماره بیستم - از این ماه در این بخش مقدمه هایی را که توسط برخی
دست اندرکاران امر آموزش و تحقیق تهیه شده است، ارائه می نمایم؛ باشد که مفید واقع گردد. ان شاء الله.

سر دبیر

فروردین ۱۳۹۰

یکم: تغییر قانون، قاعده‌ای ثابت:

حقوقدانان همواره از ثبات قوانین طرفداری می‌کنند، آنها انتقادات تنیدی نسبت به تغییراتی در پی قوانین دارند. زیرا تغییر قوانین نظامات علمی حقوق را برهم می‌ریزد و نظم جدیدی پدید می‌آورد. شناختن نظم جدید و تحلیل و نظام‌مندسازی آن موجب تغییر دوانته‌های قبلی حقوقدانان می‌شود و از این رهگذر آنها تحمل زحمت و نوسان حوزه علمی و اندیشه‌ای می‌شوند. در مقابل حقوقدانان نظریه پردازان مدیریت همواره از تغییر استقبال کرده و آن را از لوازم و اقتضائات اداره اجتماع می‌دانند. صاحب نظران مدیریت معتقدند که تحولات اجتماعی و پیشرفت‌های فناوری، رشد شتابان دارد. این تحولات موجب تغییر در سایر ساحت‌های اجتماعی و از جمله تغییر در ساحت حقوقی می‌شود. بنابراین در عصر اطلاعات و شتاب فزاینده تحولات علمی، اجتماعی و فناوری نمی‌توان حکم بر معافیت حوزه حقوق از «قواعد تغییر» صادر کرد. و چنین است که مراجع قانونگذاری در ایران سالیانه قریب به دو هزار صفحه قانون جدید تصویب تولید می‌کنند! و با تصویب قوانین جدید تغییراتی در قوانین قبلی پدید می‌آید و در نتیجه: ثابت‌ترین چیزی که در نظام حقوقی باقی می‌ماند عبارتست از تغییر مستمر قوانین.

دوم: راهبردهای مقابله با عوارض تغییر مستمر قوانین:

وقتی تغییر قانون قاعده‌ای ثابت باشد، نمی‌توان بحث از مثبت یا منفی بودن آن را مطرح کرد. بلکه مهم آنست که بدانیم چگونه در عرصه حقوق می‌توانیم با عوارض ناشی از تغییر قوانین مقابله کنیم؟ یکی از مهم‌ترین راهبردهای مقابله با عوارض ناشی از تغییر عبارتست از اتخاذ راهبرد «یادگیری مادام‌العمر». مطابق این راهبرد، هیچ وقت حقوقدان فارغ‌ال تحصیل نمی‌شود. توقف یادگیری در حقوقدان مساوی با توقف حیات علمی او در حوزه حقوق است. راهبرد دیگری که می‌تواند تغییرات قوانین را تسهیل کند عبارت از «اطلاع‌رسانی به هنگام» مطابق این راهبرد لازم

است تغییرات قوانین به حدی متناسب با نیاز حقوق دانان طبقه بندی شده و با قابلیت ذخیره سازی و بازیابی به آنها اطلاع رسانی شود.

در این راستا اهتمام مدیر مسؤول فاضل و ارجمند و سرودسیر فریخته این نشریه مصروف دو امر شده است. اول آنکه انتخاب و گزینش محتوای نشریه با معیار نیاز مخاطبان قضایی کشور انجام شود و دوم آن که برای وصول و ایصال به موقع نشریه به دست همکاران تدابیر لازم اتخاذ گردد.

این هدف گذاری متسی به طراحی سیستم اطلاع رسانی ویژه ای شده است که برخی از ویژگی های آن به شرح زیر است:

✓ تشکیل بانک اطلاعات مشترکان.

✓ ارسال نشریه برای تمام مشترکان به آدرس و نحوه آنها که ترجیحاً آدرس منزلشان است.

✓ ارسال نشریه از طریق پست الکترونیک برای متقاضیان که علاوه بر ارسال کاغذی این نشریه انجام می شود.

✓ پایش و کنترل سیستم توزیع و تلاش برای بهبود مستمر.

✓ استقبال از نظرات پیشنهادی.

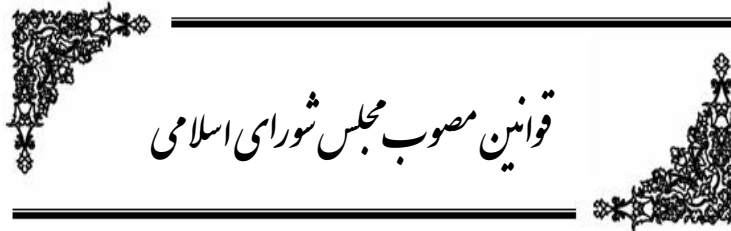
امید آن که در تحقق اهداف و راهبردهایشان کامروا باشند. بعون الله تعالی

محمد درویش زاده

قائم مقام معاونت آموزش و تحقیقات قوه قضائیه

بخش اول:

۱. قانون موافقتنامه استرداد مجرمان بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری اسلامی افغانستان

ماده واحده - موافقتنامه استرداد مجرمان بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری اسلامی افغانستان مشتمل بر یک مقدمه و نوزده ماده به شرح پیوست تصویب و اجازه مبادله اسناد آن داده می‌شود.

بسم الله الرحمن الرحيم

موافقتنامه استرداد مجرمان بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری اسلامی افغانستان

مقدمه

جمهوری اسلامی ایران و جمهوری اسلامی افغانستان که از این پس طرفین متعاقد نامیده می‌شوند، نظر به علاقه متقابلی که به تحکیم روابط و همکاری مؤثر در زمینه استرداد مجرمین بر پایه اصول حاکمیت ملی، عدم دخالت در امور داخلی یکدیگر و حفظ منافع متقابل دارند، به شرح زیر توافق نمودند:

ماده ۱- تعهد استرداد

هریک از طرفین متعاقد، متعهد می‌شوند که حسب تقاضای طرف متعاقد دیگر اشخاصی را که از طرف مقامات صلاحیتدار طرف متعاقد درخواست‌کننده به لحاظ ارتکاب جرم یا برای اجراء مجازات تحت پیگرد بوده و در قلمرو وی یافت می‌شوند؛ به طرف متعاقد دیگر مسترد دارد.

ماده ۲- موارد استرداد

استرداد در موارد زیر امکان‌پذیر می‌باشد:

الف - تقاضای استرداد به لحاظ ارتکاب اعمالی می‌باشد که مطابق قانون هر دو طرف متعاقد جرم محسوب شود و حداکثر مجازات آن کمتر از یک سال حبس نباشد.
ب - استرداد شخصی تقاضا شده باشد که مجازات جرم ارتكابی وی از مدت مذکور در بند (الف) این ماده بیشتر نباشد و حکم صادره نیز لااقل شش ماه حبس یا مجازات سنگین‌تری غیر آن باشد.

ماده ۳- امتناع از استرداد

در موارد زیر تقاضای استرداد پذیرفته نخواهد شد:

- ۱- شخصی که استرداد او درخواست شده در زمان ارتکاب جرم، تبعه طرف متعاقد درخواست‌شونده باشد.
- ۲- جرمی که موجب تقاضای استرداد شده، جرم سیاسی یا نظامی باشد. تشخیص نوع جرم با طرف متعاقد درخواست‌شونده است.
- ۳- جرم در قلمرو طرف متعاقد درخواست‌شونده واقع شده باشد یا اگر در خارج از قلمرو آن طرف متعاقد ارتکاب یافته، رسیدگی به آن در صلاحیت محاکم طرف متعاقد مزبور باشد.
- ۴- طبق قوانین و مقررات یکی از طرفهای متعاقد، جرمی که موجب تقاضای استرداد شده از جهات قانونی قابل تعقیب و یا حکم قابل اجراء نباشد.

در صورتی که استرداد مورد قبول واقع نگردد، موضوع عدم استرداد با ذکر جهات آن به طرف متعاقد درخواست کننده اطلاع داده خواهد شد.

ماده ۴- نحوه تنظیم درخواست استرداد

درخواست استرداد باید مشتمل بر اطلاعات و اسناد زیر باشد:

۱- نام مرجع درخواست کننده

۲- متن مواد قانونی که طرف متعاقد درخواست کننده عمل ارتكابی را براساس آن، جرم شناخته و مجازات ارتكابی آن را تعیین می کند.

۳- نام، نام خانوادگی و تابعیت شخصی که استرداد او درخواست شده است و در صورت امکان نام پدر، تاریخ تولد، محل اقامت یا سکونت، مشخصات ظاهری، عکس، اثر انگشت و اطلاعات ضروری دیگر

۴- شرح جرائمی که به علت آن درخواست استرداد شده است زمان و محل ارتكاب جرائم، توصیفات قانونی و اشاره به مواد قانونی مربوطه، تا حد امکان

۵ - حکم محکومیت قطعی، قرار بازداشت یا ورق جلب یا سندی که دارای همان اثر باشد و میزان مجازات تحمل شده، در صورت وجود

چنانچه طرف متعاقد درخواست شونده نیاز به اطلاعات یا توضیحات اضافی داشته باشد، در صورتی که شخص مورد استرداد، بازداشت یا تحت اقدامات تأمینی باشد، می تواند اطلاعات یا توضیحات مورد نیاز را از طرف متعاقد درخواست کننده درخواست نماید.

چنانچه طرف متعاقد درخواست کننده، اطلاعات یا توضیحات اضافی را ظرف مدت مقرر ارائه نکند، طرف متعاقد درخواست شونده شخص مورد استرداد را آزاد خواهد کرد. مع هذا این امر مانع از بازداشت مجدد شخص مزبور، در صورت وصول اطلاعات و توضیحات اضافی نخواهد بود.

ماده ۵ - ترجمه اسناد

اسناد فوق الذکر به طریقی که قانون طرف متعاقد درخواست کننده مقرر می دارد تنظیم می شود و ترجمه این اسناد باید به زبان طرف متعاهدی که تقاضای استرداد از آن به عمل

می‌آید ضمیمه باشد. ترجمه اسناد باید به تصدیق نمایندگی سیاسی یا کنسولی طرف متعاقد درخواست‌کننده و یا مترجم رسمی کشور مذکور و یا طرف متعاقد درخواست‌شونده رسیده باشد.

ماده ۶ - بازداشت شخص مورد استرداد

طرف متعاقد درخواست‌شونده پس از وصول درخواست استرداد به استثناء موارد مذکور در ماده (۳) این موافقتنامه اقدامات لازم را طبق قوانین داخلی خود جهت دستگیری و بازداشت شخص مورد درخواست به عمل خواهد آورد.

ماده ۷ - بازداشت تا موقع دریافت درخواست استرداد

۱- در موارد فوری، مقامات صلاحیتدار طرف متعاقد درخواست‌کننده می‌توانند بازداشت موقت شخص مورد نظر را درخواست کنند.

در این صورت مقامات صلاحیتدار طرف متعاقد درخواست‌شونده در مورد بازداشت فرد مزبور طبق قوانین داخلی خود اتخاذ تصمیم خواهند کرد.

۲- در درخواست بازداشت، طرف متعاقد درخواست‌کننده باید به حکم یا قرار بازداشت استناد و اعلام کند که درخواست استرداد فرد مزبور را به عمل خواهد آورد و اوراق استرداد را بی‌درنگ در اختیار طرف متعاقد درخواست‌شونده قرار خواهد داد.

۳- هرگاه درخواست استرداد ظرف مدت یک ماه از تاریخ بازداشت مذکور واصل نگردد، شخص بازداشت شده آزاد خواهد شد.

ماده ۸ - تعویق استرداد

۱- طرف متعاقد درخواست‌شونده می‌تواند پس از اتخاذ تصمیم در مورد درخواست استرداد، تسلیم شخص مورد درخواست را، برای رسیدگی به جرمی غیر از جرمی که به موجب آن درخواست استرداد به عمل آمده است، به تعویق بیندازد.

۲- طرف متعاقد درخواست‌شونده می‌تواند به جای تعویق، شخص مورد درخواست را موقتاً براساس شرایطی که با توافق طرفین متعاقد تعیین خواهد شد، به طرف متعاقد دیگر تسلیم نماید.

ماده ۹- محاکمه در صورت امتناع از استرداد
اگر درخواست استرداد به موجب بند (۱) ماده (۳) پذیرفته نشود، طرف متعاقد درخواست‌شونده، می‌تواند متهم را در محاکم خود تحت تعقیب و محاکمه قرار دهد. در این صورت طرف متعاقد درخواست‌کننده دلایل و آلات ارتکاب جرم را در اختیار طرف متعاقد درخواست‌شونده قرار خواهد داد.

ماده ۱۰- استرداد به درخواست همزمان چند دولت
در صورتی که استرداد یک شخص به طور هم زمان توسط بیش از یک دولت، برای جرم واحد یا جرمهای مختلف درخواست شده باشد طرف متعاقد درخواست‌شونده می‌تواند با در نظر گرفتن اوضاع و احوال و به ویژه درجه شدت و محل ارتکاب جرایم، تاریخ هر یک از درخواستها، تابعیت شخص مورد درخواست و امکان استرداد مجدد به دولت دیگر درخصوص مورد اتخاذ تصمیم کند.

ماده ۱۱- پیگرد جزائی شخص مسترد شده
۱- بدون موافقت طرف متعاقد درخواست‌شونده شخص مسترد شده را نمی‌توان در رابطه با جرمی که قبل از تسلیم وی ارتکاب یافته، غیر از آنچه موجب استرداد وی شده است، مورد پیگرد جزائی و مجازات قرارداد، مگر با جلب رضایت طرف متعاقد مستردکننده.

۲- اگر شخص مسترد شده در طی مدت پانزده روز بعد از پایان پیگرد جزائی، قلمرو طرف متعاقد درخواست‌کننده را ترک ننماید و یا بعد از ترک آن داوطلبانه به آنجا باز گردد، دیگر جلب موافقت طرف متعاقد درخواست‌شونده لازم نمی‌باشد. مدتی که طی آن

شخص مذکور به علل خارج از کنترل وی نتواند قلمرو آن طرف متعاقد را ترک نماید، جزء این مدت محسوب نخواهد شد.

۳- چنانچه وصف مجرمانه جرم ارتكابی در خلال رسیدگی تغییر یابد، شخص مسترد شده مشمول تعقیب یا مجازات نخواهد شد مگر این که جرم جدید با توجه به عناصر متشکله آن، شرایط مذکور در ماده (۲) این موافقتنامه را داشته باشد.

۴- شخص مسترد شده را به علت جرمهایی که پیش از تسلیم وی ارتكاب یافته است، نمی‌توان بدون موافقت طرف متعاقد درخواست‌شونده به دولت ثالث تسلیم نمود.

ماده ۱۲- اجراء استرداد

۱- طرف متعاقد درخواست‌شونده تصمیم خود را در مورد درخواست استرداد، به طرف متعاقد درخواست‌کننده ابلاغ خواهد کرد.

۲- در صورت موافقت با استرداد طرف متعاقد درخواست‌شونده مکان و زمان تسلیم و مدتی که قبل از تسلیم، شخص مورد درخواست در بازداشت بوده را به طرف متعاقد درخواست‌کننده اطلاع خواهد داد.

۳- با رعایت بند (۴) زیر، چنانچه شخص مورد درخواست در تاریخ مقرر تحویل گرفته نشود، طرف متعاقد درخواست‌کننده او را پس از پانزده روز آزاد کرد، و به هر حال نباید برای مدت بیش از سی روز از تاریخ مورد توافق برای استرداد در بازداشت بماند. در این صورت طرف متعاقد درخواست‌شونده به تصمیم قبلی خود ملزم نبوده و می‌تواند درخواست استرداد او را به لحاظ ارتكاب همان جرم، مجدداً مورد بررسی قرار دهد.

۴- در صورتی که اوضاع و احوال خارج از کنترل یکی از طرفین متعاقد، مانع از تسلیم و یا تحویل گرفتن شخص مورد استرداد شود، طرف متعاقد مزبور باید موضوع را به طرف متعاقد دیگر اطلاع دهد. در این صورت طرفهای متعاقد در مورد تاریخ جدید تسلیم، توافق خواهند کرد. مفاد بند (۳) این ماده در مورد تاریخ جدید نیز اعمال خواهد شد.

ماده ۱۳- استرداد مجدد

اگر شخص مسترد شده قبل از پایان مراحل تعقیب، محاکمه یا تحمل مجازات به قلمرو طرف متعاقد دیگر برگردد او را می‌توان براساس درخواست طرف متعاقد درخواست‌کننده مجدداً مسترد نمود. در این صورت تسلیم اسنادی که در ماده (۴) این موافقتنامه ذکر شده مورد نیاز نمی‌باشد.

ماده ۱۴- تحویل اشیاء

- ۱- طرف متعاقد درخواست‌شونده با رعایت ماده (۲) این موافقتنامه، همه اشیاء و اموال کشف شده را که دلیل یا وسیله ارتکاب جرم بوده یا از جرم تحصیل شده، به طرف متعاقد درخواست‌کننده تحویل خواهد داد. اشیاء، اموال و وسایل مزبور حتی در صورتی که به علت فوت، فرار یا علل دیگر، استرداد مجرم ممکن نباشد، باید تحویل شود.
- ۲- طرف متعاهدی که به اشیاء و اموال مذکور در بند (۱) این ماده برای تحقیق در پرونده جزائی دیگر نیاز داشته باشد، می‌تواند تحویل آنها را موقتاً به تأخیر بیندازد و یا آن را به شرط اعاده، تحویل دهد.
- ۳- حقوق اشخاص ثالث نسبت به اموال و اشیاء مذکور محفوظ خواهد بود و این قبیل اشیاء و اموال باید به طرف متعاقد درخواست‌شونده اعاده شود.

ماده ۱۵- عبور

- ۱- هر یک از طرفین متعاقد با رعایت قوانین و مقررات راجع به استرداد خود، عبور افرادی را که توسط دولت ثالث به طرف متعاقد دیگر مسترد می‌شوند اجازه خواهد داد.
- ۲- درخواست اجازه عبور باید منضم به اسناد مقرر در ماده (۴) این موافقتنامه ارسال گردد.
- ۳- مراجع صلاحیتدار طرفین متعاقد در هر مورد، نحوه عبور، مسیر و شرایط دیگر را هماهنگ می‌کنند.

ماده ۱۶- هزینه‌ها

هزینه‌های مربوط به استرداد در قلمرو طرف متعاقد درخواست‌شونده به عهده آن طرف و مخارج عبور به عهده طرف متعاقد درخواست‌کننده خواهد بود.

ماده ۱۷- چگونگی برقراری ارتباط

ارتباط بین طرفین متعاهد در موارد استرداد توسط قوه قضائیه جمهوری اسلامی ایران از یک طرف و ستره محکمه جمهوری اسلامی افغانستان از سوی دیگر از طریق مجاری دیپلماتیک صورت خواهد گرفت.

ماده ۱۸- حل و فصل اختلافات

طرفین متعاهد اختلافهای ناشی از اجراء و تفسیر این موافقتنامه را از طریق مذاکره مستقیم یا مجاری دیپلماتیک حل و فصل خواهند کرد.

ماده ۱۹- مدت اعتبار موافقتنامه

این موافقتنامه از تاریخ آخرین اطلاعیه کتبی هر یک از طرفهای متعاهد به طرف متعاهد دیگر مبنی بر این که اقدامات لازم را طبق قوانین و مقررات خود درباره لازم‌الاجراء شدن این موافقتنامه به عمل آورده است برای مدت پنج سال به موقع اجراء گذارده خواهد شد. پس از مدت مزبور این موافقتنامه خود به خود برای دوره‌های یکساله تمدید خواهد شد مگر این که یکی از طرفین متعاهد شش ماه قبل از خاتمه دوره مربوط، عدم تمدید آن را کتباً به اطلاع طرف متعاهد دیگر برساند.

انقضاء یا اختتام مدت اعتبار این موافقتنامه نسبت به درخواستهای استرداد در زمان اعتبار آن تأثیری نخواهد داشت.

این موافقتنامه در یک مقدمه و نوزده ماده در تهران در روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۵/۳/۷ هجری شمسی مطابق با ۲۰۰۶/۵/۲۸ میلادی در دو نسخه به زبانهای فارسی و انگلیسی تنظیم گردید.

در صورت بروز هر گونه اختلاف در تفسیر متون این موافقتنامه، متن انگلیسی ملاک قرار خواهد گرفت.

از طرف

جمهوری اسلامی افغانستان

محمد سرور دانش

وزیر دادگستری

از طرف

جمهوری اسلامی ایران

جمال کریمی‌راو

وزیر دادگستری

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده منضم به متن موافقتنامه، شامل مقدمه و نوزده ماده در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ شانزدهم اسفند ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و هشت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۹/۱۲/۷ از سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام موافق با مصلحت نظام تشخیص داده شد.

(نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۹۲۴۴ مورخ ۱۳۹۰/۱/۹)

۲. قانون تفسیر ماده (۱۳) قانون حمایت از آزادگان مصوب ۱۳۶۸

موضوع استفساریه؛

ماده واحده - آیا ماده (۱۳) قانون حمایت از آزادگان مصوب ۱۳۶۸/۹/۱۳ شامل حقوق و مزایای دوران اسارت همه آزادگان اعم از شاغل و غیرشاغل می‌شود؟
نظر مجلس:

بلی، شامل حقوق و مزایای دوران اسارت همه آزادگان اعم از شاغل و افراد غیرشاغلی که قبل از اسارت در هیچ یک از دستگاههای اجرائی « موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۷/۸ » شاغل نبوده‌اند، می‌شود.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ چهارم اسفندماه یکهزار و سیصد و هشتاد و نه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۹/۱۲/۱۱ به تأیید شورای نگهبان رسید.

(نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۹۲۵۲ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۰)

۳. قانون اصلاح قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹^۱

ماده واحده - تبصره بند (۱) ماده (۳) و ماده (۶) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ به شرح ذیل اصلاح می‌شود:
۱- تبصره بند (۱) ماده (۳) به شرح ذیل اصلاح می‌شود:

---

۱. متن قانون مذکور در صفحه ۳۶ شماره سیزدهم این ویژه نامه (تیرماه ۱۳۸۹) درج شده است.

تبصره - کلیه دستگاههای موضوع مواد (۵) و (۱۱۷) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۷/۸ و قوه قضائیه به استثناء مراجع مذکور در تبصره ماده (۲) این قانون موظفند اقدامات زیر را درخصوص تنقیح قوانین و مقررات انجام دهند:

الف - تا پایان تیرماه ۱۳۹۰ کلیه قوانین مرتبط با حوزه فعالیت خود را که تا پایان سال ۱۳۸۹ تصویب شده است تنقیح نمایند و توسط بالاترین مقام دستگاه خود قوانین معتبر، منسوخ صریح و ضمنی، قوانین معارض و مغایر با یکدیگر و یا موضوع منتفی شده را به تفکیک و با ذکر دلایل آن به معاونت ارائه نمایند.

ب - تا پایان مهرماه ۱۳۹۰ قوانین مربوط به حوزه فعالیت خود را که با سیاستهای کلی ابلاغی از سوی مقام رهبری مغایر است با ذکر دلایل به معاونت اعلام نمایند.

ج - با همکاری معاونت حقوقی ریاست جمهوری تا پایان اسفند ۱۳۹۰ کلیه تصویب‌نامه‌ها، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌ها و به طور کلی مقررات مربوط به خود را تنقیح نمایند و با شناسایی موارد نسخ صریح، آنها را از مجموعه مقررات حذف و موارد نسخ ضمنی، زائد، متروک و موضوع منتفی شده را مشخص و برای تنقیح به مراجع تصویب‌کننده ارسال کنند.

د - کلیه دستگاههای مشمول این تبصره موظف به همکاری با معاونت قوانین مجلس شورای اسلامی برای تنقیح قوانین مرتبط با حوزه فعالیت خود می‌باشند و نیز معاونت و دستگاههای مشمول می‌توانند برای تنقیح قوانین و مقررات از ظرفیت کارشناسی دستگاههای اجرائی و قضائی و همچنین اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی با تمایل آنها استفاده کنند.

۲- در ماده (۶) تاریخ ۱۳۹۰ به ۱۳۹۱ تغییر می‌یابد.

۳- این قانون از تاریخ تصویب لازم‌الاجراء است.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ هجدهم اسفندماه یکهزار و سیصد و هشتاد و نه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۹/۱۲/۲۲ به تأیید شورای نگهبان رسید.

(نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۹۲۵۶ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۴)

۴. قانون حمایت از افرادی که توسط گروه‌های ضدانقلاب و منحرفین اعتقادی اسیر، کشته و یا

مطلوب می‌شوند.

ماده واحده - کلیه اتباع ایرانی که توسط گروه‌های ضدانقلاب یا جریان‌های اعتقادی منحرف با هدف ضربه‌زدن به نظام جمهوری اسلامی ایران و ایجاد رعب و وحشت در جامعه اسیر، مجروح یا کشته‌شده و یا می‌شوند حسب مورد مشمول قوانین و مقررات مربوط به آزادگان، جانبازان و شهداء می‌گردند.

تبصره ۱- مرجع تشخیص مصادیق موضوع این ماده شورای متشکل از اشخاص ذیل است:

الف - استاندار (به‌عنوان رئیس)

ب - رئیس دادگستری استان

پ - فرمانده سپاه پاسداران استان

ت - فرمانده نیروی انتظامی استان

ث - مدیرکل اطلاعات استان

ج - مدیرکل بنیاد شهید و امورایثارگران استان

تبصره ۲- زمان اجرای این قانون از ابتداء سال ۱۳۹۰ است مشروط بر این که اعتبار مورد نیاز آن در بودجه سال ۱۳۹۰ و لوایح بودجه سنواتی پیش‌بینی شود.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده و دو تبصره در جلسه علنی روز سه‌شنبه مورخ هفدهم اسفندماه یک‌هزار و سیصد و هشتاد و نه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۹/۱۲/۲۴ به تأیید شورای نگهبان رسید.

(نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۹۲۵۸ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۷)

۵. قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی

ماده ۱- کلیه رانندگان، سرنشینان وسایل نقلیه، متصدیان حمل و نقل زمینی، عابرین پیاده و فعالان درحوزه حمل و نقل و عبور و مرور مشمول این قانون می‌باشند.

ماده ۲- به افسران کادر و پیمانی مورد وثوق راهنمایی و رانندگی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران که برای تشخیص تخلفات مربوط به حمل و نقل و عبور و مرور

تعیین شده و آموزش لازم را دیده اند اجازه داده می‌شود، تخلفات مربوطه را وفق قانون تشخیص داده و قبض جرمه صادر نمایند.

تبصره ۱- نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران برای مدت حداکثر ده سال می‌تواند به درجه داران کادر مورد وثوق راهنمایی و رانندگی که دارای دیپلم کامل متوسطه و گواهینامه رانندگی و نیز ده سال سابقه خدمت متوالی در راهنمایی و رانندگی بوده و آموزش لازم را دیده باشند اختیارات و وظایف مندرج در این ماده را از لحاظ تشخیص تخلف و صدور قبض جرمه تفویض نماید و در موارد خاص و ضروری از افسران کادر و پیمانی سایر بخشهای نیروی انتظامی که آموزش لازم را دیده‌اند استفاده نماید.

تبصره ۲- به نیروی انتظامی اجازه داده می‌شود حداکثر ده سال پس از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون تا جایگزینی افسران کادر و پیمانی از افسران وظیفه مورد وثوق آموزش دیده جهت اجراء این ماده بهره گیری کند.

تبصره ۳- راهنمایی و رانندگی مجاز است از گزارش داوطلبان مورد وثوق آموزش دیده که دارای حداقل مدرک تحصیلی کارشناسی بوده و دوره آموزشی لازم را دیده باشند به‌صورت رایگان در تشخیص تخلف و صدور قبض جرمه توسط مأموران این ماده استفاده نماید.

ماده ۳- تهیه، نصب و نگهداری تجهیزات الکترونیکی از قبیل عکسبرداری، فیلمبرداری و سامانه‌های ماهواره ای و نظایر آن جهت ثبت تخلف و کنترل عبور و مرور در شهرها به عهده شهرداریها و در خارج از شهرها به عهده وزارت راه و ترابری (سازمان راهداری و حمل و نقل پایانه‌های کشور) می‌باشد که با هماهنگی راهنمایی و رانندگی ملزم به اجراء این ماده می‌باشند.

ماده ۴- به مأموران موضوع ماده (۲) این قانون اجازه داده می‌شود متخلفین از قوانین و مقررات راهنمایی و رانندگی را پس از تشخیص تخلف و انطباق آن با میزان جرائم متوقف نمایند و مشخصات وسیله نقلیه و راننده، زمان و محل وقوع تخلف و نوع آن و نیز مشخصات خود را در قبض جرمه درج و به راننده متخلف تسلیم نمایند.

در صورتی که متخلف از دریافت قبض جرمه خودداری نماید قبض صادر شده به منزله ابلاغ قانونی تلقی شده و ضمیمه سوابق نزد اداره راهنمایی و رانندگی مربوطه

نگهداری می‌شود. چنانچه وسیله نقلیه در محل غیر مجاز متوقف باشد یا در صورت عدم حضور متخلف، قبض جریمه به بدنه خودرو الصاق می‌شود.

در صورتی که متوقف ساختن وسیله نقلیه مقدور نباشد یا تخلف توسط تجهیزات الکترونیکی ثبت شده باشد مراتب به نحو مقتضی به اطلاع دارنده وسیله نقلیه می‌رسد.

ماده ۵ - متخلف موظف است ظرف مدت شصت روز از تاریخ مندرج در قبض جریمه یا تاریخ ابلاغ شده در قبض جریمه‌ای که به اطلاع او می‌رسد جریمه را به حسابی که از طرف خزانه داری کل تعیین و اعلام می‌شود پرداخت و رسید دریافت نماید یا مراتب اعتراض خود را ظرف مدت مذکور با ذکر دلایل به اداره اجرائیات راهنمایی و رانندگی تسلیم نماید. اداره مذکور موظف است حداکثر ظرف بیست و چهار ساعت پس از وصول اعتراض بررسی لازم را انجام داده و در صورت غیر موجه دانستن اعتراض مراتب را به معترض ابلاغ نماید، در صورت اصرار معترض، اداره اجرائیات موضوع را جهت رسیدگی به واحد رسیدگی به اعتراضات ناشی از تخلفات رانندگی ارسال می‌نماید.

واحد فوق‌الذکر متشکل از یک قاضی با ابلاغ رئیس قوه قضائیه و یک کارشناس راهنمایی و رانندگی با معرفی رئیس پلیس راهنمایی و رانندگی مربوطه می‌باشد ریاست آن واحد با قاضی خواهد بود که پس از أخذ نظر مشورتی عضو دیگر مبادرت به صدور رأی می‌نماید. رأی صادره قطعی است.

در صورتی که متخلف در مهلت قانونی مذکور اعتراض خود را تسلیم ننماید یا ظرف بیست روز پس از ابلاغ رأی واحد جریمه را پرداخت ننماید، موظف است جریمه را به مأخذ دوبرابر مبلغ مندرج در قبض جریمه بپردازد.

تبصره - در صورتی که ثابت شود مأموران و نیز داوطلبان مذکور در ماده (۲) حسب مورد به ناحق قبض جریمه صادر کرده یا با علم و اطلاع گزارش خلاف واقع در مورد امور مربوط به این قانون داده‌اند، ضمن جبران خسارت وارده به مجازات بزه گزارش خلاف واقع محکوم می‌شوند.

ماده ۶ - مأموران راهنمایی و رانندگی به جز در موارد مصرح قانونی و موارد تصادفات منجر به جرح و قتل مجاز به توقیف وسیله نقلیه موتوری نمی‌باشند.

ماده ۷- مأموران مذکور در ماده (۲) این قانون در حدود وظایف و اختیارات تعیین شده همزمان با صدور قبض جرمیه به صورت تسلیمی یا ثبت توسط دوربین، گزارش تخلفات مندرج در جدول ذیل این ماده را با ذکر شماره و نوع گواهینامه راننده به اداره راهنمایی و رانندگی مربوطه ارسال می دارند. اداره مزبور متناسب با نمرات منفی مندرج در جدول مذکور به شرح زیر با آنان رفتار می نماید:

۱- چنانچه متخلف دارای (۳۰) نمره منفی باشد گواهینامه او به مدت سه ماه ضبط و در پایان مدت مزبور با پرداخت چهارصد هزار (۴۰۰.۰۰۰) ریال جرمیه نقدی به نفع خزانه عمومی مسترد می شود.

۲- پس از اعمال مقررات موضوع بند (۱) چنانچه در اثر ارتکاب تخلفات جدید (۲۵) نمره منفی به متخلف تعلق گیرد گواهینامه او به مدت شش ماه ضبط و پس از انقضای مدت مزبور و پرداخت ششصد هزار (۶۰۰.۰۰۰) ریال به نفع خزانه عمومی مسترد می گردد.

۳- هرگاه پس از اعمال مقررات بند (۲) در اثر ارتکاب تخلفات جدید بیست نمره منفی به متخلف تعلق گیرد گواهینامه او ابطال می گردد و بعد از یک سال می تواند برابر مقررات و پس از طی دوره آموزشی و پرداخت یک میلیون (۱.۰۰۰.۰۰۰) ریال به نفع خزانه عمومی گواهینامه جدید اخذ نماید.

تبصره ۱- به استثناء بندهای (۱) تا (۷) در بقیه موارد برای هر تخلف در هر بیست و چهار ساعت صرفاً یک بار نمره منفی محاسبه می شود.

تبصره ۲- در صورتی که متخلف به مدت شش ماه از زمان ارتکاب آخرین تخلف منجر به نمره منفی در بندهای (۱) و (۲) و یک سال در بند (۳) این ماده، مرتکب هیچ یک از تخلفات راهنمایی و رانندگی نشود کلیه نمره های منفی ناشی از تخلفات ارتكابی گذشته بلا اثر می گردد و تخلفات بعدی وی به عنوان تخلف اول او محسوب می گردد.

تبصره ۳- متخلف مکلف است ظرف بیست روز پس از ابلاغ صورت وضعیت مربوط به نمرات منفی، گواهینامه خود را به اداره راهنمایی و رانندگی مربوطه تسلیم نماید در صورت عدم تسلیم در موعد مقرر راهنمایی و رانندگی پرونده مربوطه را به واحد رسیدگی به اعتراضات موضوع ماده (۵) این قانون ارسال تا پس از بررسی و عدم وجود عذر موجه علاوه بر جرائم فوق به تناسب، جرائم نقدی بندهای این ماده را تا دو برابر افزایش دهد.

راهنمایی و رانندگی موظف است در هر نوبت که نمره منفی به متخلف تعلق می‌گیرد به نحو مقتضی او را درخصوص مطلع شدن از نمرات منفی راهنمایی کند.

تبصره ۴- کسانی که در مدت ضبط گواهینامه مبادرت به رانندگی می‌کنند به مجازات مقرر برای رانندگی بدون گواهینامه محکوم می‌شوند.

تبصره ۵- ابطال گواهینامه و یا گرفتن آزمون مجدد صرفاً به موجب قانون ممکن است.

تبصره ۶- آئین نامه اجرائی این ماده توسط نیروی انتظامی تدوین و پس از تأیید وزیر کشور به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

جدول نمره منفی برای تخلفات رانندگی پرخطر

ردیف	عنوان تخلف رانندگی	نمره منفی	
		وسایل نقلیه عمومی و سنگین	وسایل نقلیه شخصی
۱	هرگونه حرکات نمایشی مانند دورزدن درجا و یا حرکت موتورسیکلت بر روی یک چرخ	۱۰	۸
۲	تجاوز از سرعت مجاز (بیش از ۵۰ کیلومتر در ساعت)	۱۵	۱۰
۳	سبقت غیر مجاز در راههای دو طرفه	۱۰	۵
۴	عبور از چراغ قرمز راهنمایی و رانندگی	۱۰	۵
۵	حرکت به طور مارپیچ	۵	۳
۶	حرکت با دنده عقب در آزادراهها و بزرگراهها	۷	۵
۷	رانندگی در حالت مستی و مصرف داروهای روان گردان و یا افیونی	۲۰	۱۰
۸	تجاوز از سرعت مجاز (بیش از ۳۰ تا ۵۰ کیلومتر در ساعت)	۱۰	۵
۹	عبور از محل ممنوع	۶	۴
۱۰	تجاوز به چپ از محور راه	۹	۵
۱۱	عبور وسایل نقلیه از پیاده رو	۷	۵
۱۲	عدم رعایت حق تقدم عبور	۶	۴
۱۳	دور زدن در محل ممنوع	۵	۳

۱۴	استفاده از تلفن همراه یا وسایل ارتباطی مشابه در حین رانندگی در سرعت بالای ۶۰ کیلومتر	۳	۵
۱۵	نقص فنی مؤثر یا نقص در سامانه (سیستم) روشنایی در شب	۳	۶
۱۶	عدم رعایت مقررات ایمنی حمل و نقل جاده‌ای مواد خطرناک	۸	۸
۱۷	رانندگی با وسایل نقلیه عمومی بیش از زمان مجاز	-	۷
۱۸	عدم رعایت شرایط مندرج در گواهینامه از قبیل استفاده از عینک، سمعک یا تجهیزات خاص	۳	۷
۱۹	عدم توجه به فرمان ایست یا پرچم مراقبین عبور و مرور محصلین یا پلیس مدرسه	۳	۵
۲۰	عدم رعایت مقررات حمل بار	۵	۸

ماده ۸ - هرگاه ظرف مهلت چهار ماه از تاریخ ابلاغ قبض جرمه متخلف جرمه مربوطه را پرداخت ننماید از سوی راهنمایی و رانندگی اخطاریه کتبی با مهلت یک‌ماهه مبنی بر پرداخت جرمه به وی ابلاغ می‌گردد. در صورت پایان مهلت و عدم پرداخت، ضمن ضبط گواهینامه، پلاک وسیله نقلیه تا زمان پرداخت جرمه در سامانه راهنمایی و رانندگی توقیف خواهد شد.

تبصره - در صورتی که مبلغ جرمه خودرویی به ده میلیون (۱۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال برسد راهنمایی و رانندگی موظف است مراتب را به مالک خودرو اعلام و چنانچه ظرف مهلت یک‌ماه از تاریخ ابلاغ، مالک خودرو نسبت به پرداخت جرمه یا اعتراض به واحد مندرج در ماده (۵) این قانون اقدام ننماید، راهنمایی و رانندگی مکلف به توقیف خودرو تا پرداخت جرمه می‌باشد. در صورت اعتراض، واحد مزبور موظف است درخصوص این موارد ظرف یک هفته تعیین تکلیف نماید.

ماده ۹- رانندگان موظفند هنگام رانندگی گواهینامه، کارت خودرو و بیمه‌نامه معتبر شخص ثالث و برای خودروهایی که بیش از پنج‌سال از تولید آنان می‌گذرد برگه معاینه فنی را به همراه داشته باشند و در صورت مطالبه مأموران راهنمایی و رانندگی آن را ارائه نمایند. مأموران در صورتی مدارک رانندگان را مطالبه می‌کنند که شاهد تخلف از سوی راننده بوده یا تحت تعقیب قضائی یا انتظامی باشد. در صورتی که هیچ‌یک از مدارک فوق

به همراه راننده نباشد مأموران راهنمایی و رانندگی می‌توانند تا زمان ارائه مدارک، خودرو را متوقف نمایند و در صورتی که یکی از مدارک فوق یا شناسنامه یا کارت شناسایی معتبر به همراه راننده باشد مأموران مذکور موظفند با أخذ مدرک مذکور و ارائه رسید بدون توقف وسیله نقلیه راننده را ملزم به ارائه سایر مدارک و استرداد مدرک أخذ شده نمایند.

چنانچه اقامتگاه راننده شهر دیگری باشد بنا به تقاضای وی راهنمایی و رانندگی مکلف است پس از وصول مدارک لازم نسبت به ارسال مدرک أخذ شده به راهنمایی و رانندگی محل موردنظر وی توسط پست رسمی و ظرف مهلت چهل و هشت ساعت اقدام نماید.

تبصره ۱- رانندگان وسایل نقلیه مسافربری و باربری عمومی باید علاوه بر مدارک فوق سایر مدارک اختصاصی مربوطه را به همراه داشته باشند.

تبصره ۲- کلیه وسایل نقلیه باید به تجهیزاتی که در قوانین و مقررات معین می‌شود مجهز باشند در صورت مجهز نبودن وسایل نقلیه به تجهیزات مذکور، راهنمایی و رانندگی از شماره‌گذاری و ارائه خدمات به آنها خودداری می‌نماید. راهنمایی و رانندگی موظف است شش ماه قبل از الزام رانندگان و خودرو سازان به نصب و همراه داشتن تجهیزات مورد نیاز اقدامی همه جانبه برای اطلاع رسانی به رانندگان از طریق رسانه‌های عمومی و تابلوهای تبلیغاتی جاده‌ای و شهری به عمل آورد.

ماده ۱۰- مأموران راهنمایی و رانندگی موضوع ماده (۲) این قانون موظفند در صورت مشاهده تخلفات زیر به شرح مقرر اقدام نمایند:

الف - چنانچه وسیله نقلیه دارای عیب و نقص فنی مؤثر بوده و احتمال ایجاد خطر یا وقوع تصادف وجود داشته باشد، وسیله نقلیه مذکور به تعمیرگاه اعزام می‌گردد.

ب - در مواردی که قرائن و شواهد حاکی از حالت مستی یا استفاده راننده از مواد مخدر و روانگردان باشد مأموران موضوع ماده (۲) این قانون با استفاده از تجهیزات لازم نسبت به تشخیص این حالت اقدام می‌نمایند و در صورت اثبات حالت مستی و بی‌ارادگی حاصل از مصرف مسکرات و مواد مخدر و روانگردان از رانندگی فرد موردنظر جلوگیری و ضمن صدور قبض جریمه به مبلغ دومیلیون (۲.۰۰۰.۰۰۰) ریال و ضبط گواهینامه به مدت شش ماه توسط نیروی انتظامی جهت اقدام قانونی به مرجع صالح قضائی معرفی می‌شود.

ج - در صورتی که راننده بدون داشتن گواهینامه مبادرت به رانندگی نماید وسیله نقلیه متوقف و راننده به مرجع قضائی معرفی می‌گردد.

د - هرگاه راننده به صورت همزمان مرتکب دو تخلف از تخلفات موضوع بندهای (۱)، (۲)، (۳)، (۴)، (۵) و (۱۰) جدول ماده (۷) این قانون گردد، وسیله نقلیه برای مدت حداکثر هفتاد و دو ساعت توقیف می‌شود. آئین‌نامه اجرائی بندهای «الف» و «ب» این ماده ظرف مدت شش‌ماه توسط وزارت کشور با همکاری وزارت دادگستری تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۱- هرگاه وسیله نقلیه مطابق قانون به توقفگاه اعزام گردد ترخیص آن منوط به پرداخت کلیه جریمه‌ها و تسلیم مفاصاحساب و ارائه اصل رسید خودرو یا دستور مقام قضائی می باشد و در صورت ظن قوی در عدم مالکیت، ارائه مدارک مثبت مالکیت ضروری است.

ماده ۱۲- وزارت راه و ترابری و شهرداریها بنا به تشخیص و اعلام راهنمایی و رانندگی موظفند محل‌هایی را که توقف وسایل نقلیه در آنها به هر میزان موجب بروز خطر و کاهش ظرفیت و انسداد راه می شود با نصب علامت مخصوص مشخص نمایند. در صورت توقف وسایل نقلیه در این قبیل محلها و ترک آن یا امتناع راننده از حرکت و همچنین توقف خودرو در پیاده روها، مأموران موضوع ماده (۲) این قانون مکلفند ضمن صدور قبض جریمه نسبت به انتقال وسیله نقلیه مطابق ماده (۱۳) این قانون اقدام نمایند.

تبصره - علامت مخصوص موضوع این ماده علامت توقف ممنوع منضم به علامت حمل با جرثقیل می‌باشد.

ماده ۱۳- در مواردی که طبق این قانون انتقال وسیله نقلیه ضرورت داشته باشد، وسیله نقلیه با استفاده از وسایل مطمئن که برای این کار معمول است حسب مورد به نزدیکترین توقفگاه یا مقر انتظامی یا راهنمایی و رانندگی مربوط یا تعمیرگاه انتقال می‌یابد. هزینه های حمل و نقل و توقف وسیله نقلیه که توسط بخش خصوصی وصول می‌شود حسب مورد به عهده متخلف، مالک، متصرف یا قائم مقام قانونی آنان خواهد بود. هزینه‌های یادشده برابر تعرفه‌هایی می‌باشد که به پیشنهاد وزارت کشور به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۱- در صورتی که در اثر حمل یا نگهداری خسارتی به خودرو یا محموله آن وارد شود راهنمایی و رانندگی از خسارت دیده حمایت می کند. جبران خسارت مذکور برعهده حمل کننده یا نگهدارنده است.

تبصره ۲- در کلیه موارد اگر قبل از حمل یا در حین حمل خودرو، مالک آن حاضر شود و تقاضای تحویل خودرو را نماید مأموران مکلفند ضمن صدور قبض جریمه، خودرو را به وی تحویل نمایند.

ماده ۱۴- در تصادفات رانندگی که فقط منجر به خسارات مالی می شود رانندگان مکلفند در صورت قابل انتقال بودن وسایل نقلیه، با امکانات موجود، محل استقرار چرخها را علامتگذاری نموده و بلافاصله وسایل نقلیه خود را به منظور رفع سدمعبر به کنار راه منتقل و سپس عنداللزوم درخواست حضور کارشناس تصادفات نمایند. در صورت امتناع از اقدام فوق مأموران راهنمایی و رانندگی به نحو مقتضی اقدام می نمایند و چنانچه به علت وقوع تصادف منجر به جرح یا فوت، جسد یا اجسام دیگری مانع عبور وسایل نقلیه یا اختلال در نظم شده باشد مأموران انتظامی مکلفند با علامتگذاری محل استقرار جسد و اجسام، آنها را از مسیرهای حرکت خارج و تا انجام تشریفات قانونی توسط مقامات مسؤول صحنه تصادف را حفظ نمایند.

تبصره ۱ - مراکز فوریت های پزشکی و جمعیت هلال احمر و سایر دستگاههای ذی ربط موظفند طبق درخواست مأموران انتظامی و راهنمایی و رانندگی نسبت به انتقال مجروحان و جسد حسب مورد به مراکز درمانی و پزشکی قانونی اقدام نمایند.

تبصره ۲- کارشناسان تصادفات راهنمایی و رانندگی رسیدگی کننده به تصادفات مکلفند پس از پایان رسیدگی و انجام تشریفات قانونی با بهره گیری از امکانات مانند عکسبرداری و وسایل دیگر در اختیار خود یا سایر سازمانها و نهادها نسبت به مدیریت، پاکسازی و برقراری ایمنی عبور و مرور در محل وقوع تصادف اقدام نمایند.

تبصره ۳- در صورتی که براساس نظر کارشناسان تصادفات نقص راه یا وسیله نقلیه مؤثر در علت تصادفات باشد حسب مورد متصدیان ذی ربط، مسؤول جبران خسارات وارده بوده و با آنان برابر قانون رفتار خواهد شد.

ماده ۱۵- در شبکه معابر شهری پرتراфик که برابر مقررات راهنمایی و رانندگی ممنوعیت توقف وجود ندارد با تصویب شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور، شهرداریها می‌توانند برای مدیریت پارکهای مجاز حاشیه ای ابزارها و وسایل لازم از قبیل ایست سنج (پارکومتر) یا کارت پارک نصب و برای توقف بیش از نیم ساعت در محدوده زمانی ۷ صبح تا ۹ شب حق توقف مناسبی که میزان آن به پیشنهاد شوراهای اسلامی شهرها و تصویب وزیرکشور تعیین می‌شود بر طبق مقررات مربوط به اخذ عوارض دریافت نمایند. توقف بدون مجوز به منزله ارتکاب تخلف توقف ممنوع خواهد بود.

تبصره ۱- نحوه مدیریت پارکهای حاشیه‌ای و تعیین معابر پرتراфик، شرایط و نحوه جذب و آموزش به‌کارگیری متصدیان مربوطه به موجب آئین‌نامه‌ای خواهد بود که توسط شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور و با همکاری شورای عالی استانها تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

تبصره ۲- سددرد (۱۰۰٪) درآمد حاصل از این ماده پس از واریز به خزانه در اختیار شهرداری ذی‌ربط قرار می‌گیرد تا جهت احداث توقفگاه (پارکینگ) در همان شهر هزینه نماید.

ماده ۱۶- واحدهای اجراء احکام کیفری موظفند کلیه آراء مربوط به تصادفات منجر به فوت یا جرح را به راهنمایی و رانندگی اعلام نمایند و در صورتی که حکم صادره متضمن محرومیت از رانندگی باشد، گواهینامه رانندگی مربوطه را نیز اخذ و ارسال نمایند. راهنمایی و رانندگی مکلف است سامانه‌ای را ایجاد نماید تا کارشناسان تصادفات بتوانند سابقه تصادفات قبلی افراد را به مراجع قضائی رسیدگی‌کننده اعلام نمایند.

ماده ۱۷- نظر اولیه افسران کارشناس تصادفات راهنمایی و رانندگی در حکم نظر کارشناسان رسمی است. چنانچه به نظر قاضی رسیدگی‌کننده، نظر کارشناسی مبهم و یا ناقص باشد موضوع جهت رفع نقص به همان کارشناس و یا کارشناس دیگر ارجاع می‌گردد و در صورت مغایرت نظر کارشناس با اوضاع و احوال مسلم قضیه و یا اعتراض موجه و مدلل اصحاب دعوی، موضوع به هیأت کارشناسی مطابق مقررات آئین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب ارجاع خواهد شد.

ماده ۱۸- تردد تمام یا بعضی از وسایل نقلیه موتوری در ساعات و محدوده‌هایی از شهر که از سوی راهنمایی و رانندگی و یا محیط زیست و یا شهرداریهای مربوطه منطقه ممنوعه پیشنهاد می‌شود و مطابق ضوابط شورای عالی ترافیک به تصویب شورای عالی هماهنگی ترافیک استانها و در تهران به تصویب شورای حمل و نقل و ترافیک شهر تهران می‌رسد ممنوع است و نیروی انتظامی ضمن صدور قبض جریمه عبور ممنوع برای متخلف به او اخطار می‌نماید که از محدوده طرح ترافیک خارج شود. در صورت ادامه تخلف برای هر یک ساعت یک برابر جریمه خواهد شد.

ماده ۱۹- بستن کمربند ایمنی برای رانندگان و کلیه سرنشینان انواع خودروهای درحال حرکت در کلیه راهها و همچنین استفاده از کلاه ایمنی استاندارد برای رانندگان و ترک‌نشینان هر نوع موتورسیکلت اجباری است. با متخلفان برابر جریمه پیش‌بینی‌شده در جدول جرائم رانندگی برخورد می‌شود.

تبصره - کلیه رانندگان خودروهایی که تاکنون برای سرنشینان خود کمربند ایمنی نصب ننموده‌اند موظفند ظرف شش ماه از تاریخ تصویب این قانون نسبت به نصب کمربند ایمنی استاندارد در خودروهای خود اقدام نمایند. اعمال مقررات مندرج در این ماده نسبت به خودروهای فاقد کمربند منوط به انقضاء این مهلت می‌باشد.

ماده ۲۰- کلیه قوانین و مقررات عمومی مربوط به حمل و نقل و عبور و مرور در مورد موتورسیکلت‌ها نیز جاری است. حرکت در پیاده رو یا در جهت مخالف مسیر مجاز، ایجاد عمدی صدای ناهنجار، حمل بار غیرمعارف، حرکت نمایشی مارپیچ، تک‌چرخ، حمل یدک، عدم استفاده از کلاه ایمنی و تردد در خطوط ویژه اتوبوسرانی با موتورسیکلت تخلف محسوب شده و مأموران موضوع ماده (۲) این قانون موظفند ضمن صدور قبض جریمه نسبت به توقیف موتورسیکلت حداکثر به مدت یک هفته و در صورت تکرار یک ماه اقدام کنند.

تبصره - صدور گواهینامه رانندگی موتورسیکلت برای مردان برعهده نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران است.

ماده ۲۱- جریمه‌های تخلفات مربوط به حمل و نقل و عبور و مرور در کلیه نقاط کشور و مناطق آزاد تجاری - صنعتی، با توجه به مکان و زمان وقوع و نوع تخلفات و میزان تأثیر

آن در آلودگی محیط زیست و ایمنی عبور و مرور و سایر عوامل مؤثر مندرج در ردیف‌های (۱) تا (۶) جدول موضوع ماده (۷) این قانون از یکصد هزار (۱۰۰.۰۰۰) ریال تا یک میلیون (۱.۰۰۰.۰۰۰) ریال و در سایر موارد از سی هزار (۳۰.۰۰۰) ریال الی پانصد هزار (۵۰۰.۰۰۰) ریال می‌باشد و طبق جداولی که به پیشنهاد وزارتخانه‌های کشور، دادگستری و راه و ترابری به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید به اجراء گذارده می‌شود.

تبصره - جریمه مربوط به تخلف ردیف (۷) جدول موضوع ماده (۷) بر اساس بند «ب» ماده (۱۰) محاسبه خواهد شد.

ماده ۲۲- میزان جریمه‌های نقدی مقرر در مواد این قانون متناسب با افزایش یا کاهش تورم هر سه سال یک بار بنا به پیشنهاد نیروی انتظامی و تأیید وزارتخانه‌های دادگستری، کشور و راه و ترابری و تصویب هیأت وزیران قابل تعدیل است.

ماده ۲۳- وجوه حاصل از جریمه‌های تخلفات رانندگی در سراسر کشور به حساب درآمد عمومی کشور نزد خزانه داری کل واریز می‌گردد تا علاوه بر بودجه سالیانه به شرح زیر به شهرداریها و دهیاریهایی ذی‌ربط، وزارت راه و ترابری و پلیس راهنمایی و رانندگی نیروی انتظامی تخصیص داده شود.

الف - شصت درصد (۶۰٪) از کل وجوه حاصله به تفکیک درآمدهای ناشی از تخلفات رانندگی خارج از شهرها و داخل محدوده شهرها و روستاها حسب مورد به وزارت راه و ترابری (سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای کشور) به صورت متمرکز و در شهرها به شهرداریهای محل و دهیاریهایی از طریق استانداری همان استان به تناسب هفتاد درصد (۷۰٪) و سی درصد (۳۰٪) اختصاص می‌یابد تا حسب مورد صرف استانداردسازی وسایل و تجهیزات ایمنی راهها، خط‌کشی و نگهداری آن، تهیه و نصب و نگهداری علائم راهنمایی و رانندگی و تجهیزات ایمنی، احداث پلهای عابر پیاده، احداث توقفگاههای عمومی و اصلاح راههای روستایی، معابر و نقاط حادثه خیز در شهرها و روستاها نمایند.

تبصره - به وزارت راه و ترابری و شهرداریها اجازه داده می‌شود با استفاده از توان و سرمایه بخش غیردولتی نسبت به تأمین، استقرار، ارائه خدمات، تعمیر و نگهداری تجهیزات الکترونیکی و هوشمند ثبت تخلف، کنترل و نظارت ترافیک راههای کشور اقدام نمایند. برگشت سرمایه‌گذاری صورت گرفته از محل بخشی از جریمه‌های ثبت شده توسط

تجهیزات موردنظر تأمین و پرداخت می‌گردد. اجراء جرمه‌های این بند با اولویت سرمایه‌گذاران داخلی و با استفاده از دانش فنی بومی می‌باشد.

ب - پانزده درصد (۱۵٪) از کل وجوه به پلیس راهنمایی و رانندگی نیروی انتظامی اختصاص می‌یابد تا به منظور کاهش تصادفات رانندگی و خسارتهای جانی و مالی ناشی از آن برای تأمین تجهیزات تخصصی پلیس به‌کارگیری فن‌آوری‌های جدید در مدیریت نظارت و کنترل بر عبور و مرور، ارتقاء کمی و کیفی حضور و کارایی پلیس، اجراء طرحهای انتظامی ترافیکی فوق برنامه و ایمنی رانندگی در شهرها و جاده‌های کشور و همچنین هزینه‌های اجرائی این قانون مصرف نماید.

ج - بیست درصد (۲۰٪) از کل وجوه جهت تأمین اعتبار به صندوق تأمین خسارتهای بدنی مقرر در قانون اصلاح قانون بیمه مسؤولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی در مقابل شخص ثالث واریز می‌گردد.

د - پنج درصد (۵٪) از کل وجوه باقیمانده جهت تبلیغ در راستای ارتقاء فرهنگ رانندگی و رعایت مقررات آن در اختیار پلیس راهنمایی و رانندگی نیروی انتظامی قرار می‌گیرد تا از طریق دستگاهها و نهادهای مرتبط هزینه نمایند.

ماده ۲۴- برای متخلفان از مقررات مربوط به سامانه‌های (سیستمهای) حمل‌ونقل ریلی شهری و حومه، اعم از رانندگان، مسافران و متصدیان کنترل و هدایت و نظایر آن به وسیله مأموران نیروی انتظامی که مورد وثوق بوده و آموزش لازم را دیده و برای تشخیص تخلفات مربوط به این نوع حمل و نقل تعیین شده باشند، قبض جرمه صادر می‌گردد.

ماده ۲۵- جرمه تخلف از مقررات حمل و نقل ریلی شهری و حومه از (۴۰.۰۰۰) چهل هزار ریال الی پانصد هزار (۵۰۰.۰۰۰) ریال تعیین و طبق جداولی که به تأیید شورای عالی هماهنگی ترافیک شهرهای کشور و تصویب هیأت وزیران می‌رسد به اجراء گذاشته می‌شود.

ماده ۲۶- در راههایی که برای عبور عابران پیاده علائم، تجهیزات و مسیرهای ویژه اختصاص داده شده است عابران مکلفند هنگام عبور از عرض یا طول سواره‌رو با توجه به علائم راهنمایی و رانندگی منصوبه در محل از نقاط خط‌کشی‌شده، گذرگاههای

غیرهمسطح و مسیرهای ویژه استفاده نمایند هرگاه عابران به تکلیف مذکور عمل ننمایند، در صورت تصادف با وسیله نقلیه، راننده مشروط به این که کلیه مقررات را رعایت نموده باشد و قادر به کنترل وسیله نقلیه و جلوگیری از تصادف یا ایجاد خسارت مادی و بدنی نباشد مسئولیتی نخواهد داشت. عدم مسئولیت راننده مانع استفاده مصدوم یا وراث متوفی از مزایای بیمه نخواهد شد و شرکت بیمه با ارائه قرار منع تعقیب یا حکم برائت راننده ملزم به اجراء تعهدات موضوع بیمه نامه به مصدوم یا وراث متوفی خواهد بود. چنانچه وسیله نقلیه بیمه نباشد، دیه عابر از صندوق موضوع قانون بیمه اجباری مسئولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی در مقابل شخص ثالث مصوب ۱۳۴۷/۱۰/۲۳ پرداخت می‌شود. رانندگان نیز موظفند در صورت عبور عابر پیاده از محلهای تعیین شده، با فاصله‌ای که به وسیله خط‌کشی پشت مسیر ویژه مشخص می‌گردد توقف کامل کنند. در غیر این صورت برای آنها مبلغ دویست هزار ریال قبض جریمه صادر می‌شود.

تبصره - وزارت راه و شهرداری‌ها مکلفند حسب مورد با هماهنگی راهنمایی و رانندگی محلهای عبور عابران پیاده در کلیه معابر برون شهری و درون شهری را با نصب علائم و تجهیزات مشخص نمایند.

ماده ۲۷- راهنمایی و رانندگی موظف است با استفاده از فناوریهای مربوطه و ایجاد پایگاه رایانه‌ای در سراسر کشور اطلاعات مربوط به وسایل نقلیه موتوری (اعم از شماره پلاک، نوع خودرو، نام و مشخصات مالکان و دارندگان انواع گواهینامه رانندگی - نقل و انتقال و همچنین سوابق تخلفات و تصادفات رانندگی و ارزیابی تاثیر تخلفات رانندگان در ایمنی عبور و مرور) را ثبت و تمهیدات لازم برای امکان استفاده وزارتخانه‌ها، دانشگاهها، مراکز تحقیقاتی و سازمان‌هایی نظیر سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای و شرکت‌های بیمه از پایگاه رایانه‌ای مزبور فراهم نماید.

ماده ۲۸- راهنمایی و رانندگی مکلف است امکان دسترسی رانندگان و مالکان به صورت وضعیت وسایل نقلیه را از طریق شبکه های تارنما (وب سایت) یا تلفن گویا فراهم سازد و از طریق پست یا سامانه‌های (سیستم‌های) الکترونیکی و مخابراتی سالانه به مالکان وسایل نقلیه صورت وضعیت تخلفات و میزان جرائم وسیله نقلیه متعلق به آنها اعلام نماید.

ماده ۲۹- نقل و انتقال خودرو به موجب سند رسمی انجام می‌شود، دارندگان وسایل نقلیه مکلفند قبل از هرگونه نقل و انتقال وسایل مذکور در دفاتر اسناد رسمی، ابتدا به ادارات راهنمایی و رانندگی یا مراکز تعیین شده از سوی راهنمایی و رانندگی برای بررسی اصالت وسیله نقلیه، هویت مالک، پرداخت جریمه‌ها و دیون معوق و تعویض پلاک به نام مالک جدید مراجعه نمایند.

تبصره ۱- نیروی انتظامی می‌تواند با همکاری سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، امکان استقرار دفاتر اسناد رسمی را به تعداد کافی در مراکز تعویض پلاک فراهم آورد.

تبصره ۲- آیین نامه نحوه اجرای این ماده و نحوه حضور دوره‌ای و با رعایت نوبت برای تمامی دفاتر اسناد رسمی در مراکز تعویض پلاک توسط وزارتخانه‌های دادگستری و کشور و نیروی انتظامی ظرف یک ماه تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۳۰- تعویض قطعات اصلی وسایل نقلیه شامل موتور، شاسی، اتاق و نیز رنگ بدون مجوز راهنمایی و رانندگی ممنوع است، در صورتی که بدون مجوز اقدام به تعویض موارد فوق شود بنا به تشخیص واحد رسیدگی به اعتراضات مندرج در ماده (۵) متخلف ملزم به پرداخت جریمه به مبلغ ۱۰ تا ۲۰ (یک چهارم تا یک هشتم) قیمت قطعه و یا رنگ تغییر یافته خواهد شد و در صورت عدم کشف فساد در احراز اصالت قطعه تعویض شده و خودرو نسبت به اصلاح سند اقدام لازم به عمل می‌آید. چنانچه قطعه تغییر یافته فاقد استانداردهای لازم و مقررات فنی باشد نسبت به اوراق نمودن خودرو اقدام خواهد شد.

ماده ۳۱- شرکت‌ها و مؤسسات حمل و نقل بار و مسافر و رانندگان وسایل نقلیه عمومی در صورت تخلف از ضوابط حمل بار و مسافر و ایمنی عبور و مرور در راه‌های کشور که در قوانین و مقررات مربوط پیش بینی شده است، راننده وسیله نقلیه توسط مأموران راهنمایی و رانندگی وفق مقررات این قانون جریمه و در موارد حمل بار اضافی یا مسافر در محل بار یا ایراد خسارت به راه، ابنیه و تأسیسات فنی، ضمن متوقف کردن وسیله نقلیه حامل بار، جهت تعیین و پرداخت خسارت وارده حسب مورد به سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای یا شهرداری محل معرفی خواهند شد. در موارد فوق و همچنین در صورت نقض ایمنی عبور و مرور ادامه حرکت وسیله نقلیه منوط به انطباق

وضعیت آن با مقررات مربوط و پرداخت خسارت وارده توسط شرکت یا مؤسسه حمل و نقل یا راننده می‌باشد.

تبصره ۱- تخلفات شرکتها و مؤسسات حمل و نقل بار و مسافر حسب مورد، توسط سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای و یا شهرداری رسیدگی و در مورد تخلفات ایمنی و تصادفات، موضوع توسط کمیسیون متشکل از نماینده سازمان مزبور و نماینده پلیس راهنمایی و رانندگی و نماینده صنف مربوطه رسیدگی و در صورت احراز تخلف اشخاص مذکور برای بار اول تذکر کتبی و برای بار دوم به بعد متناسب با نوع و تکرار تخلف از یک میلیون (۱.۰۰۰.۰۰۰) ریال تا پنج میلیون (۵.۰۰۰.۰۰۰) ریال به ازای هر تخلف جریمه خواهند شد. در مورد تخلفات منتهی به تصادفات جرحی یا فوتی ناشی از قصور یا تقصیر و یا در صورت تکرار تخلف بیش از سه بار مراجع مذکور مجازند پروانه فعالیت شرکت یا مؤسسه حمل و نقل متخلف را از یک ماه تا یک سال تعلیق و در صورت تکرار برای بار چهارم به طور دائم لغو نمایند. نیروی انتظامی موظف است با اعلام سازمان مذکور نسبت به تعطیلی مؤسسه یا شرکت متخلف اقدام نماید. در صورت اعتراض قاضی مذکور در ماده (۵) این قانون با حضور معترض و حسب مورد نماینده سازمان راهداری یا شهرداری به موضوع رسیدگی و رأی لازم را صادر می‌نماید رأی صادره قطعی است.

آئین نامه اجرایی موضوع این تبصره و مدت تعطیلی و لغو پروانه فعالیت شرکت‌های حمل و نقل توسط وزارت راه و ترابری و در قسمت ایمنی با همکاری وزارت کشور (نیروی انتظامی) و وزارت دادگستری تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

تبصره ۲- وجوه حاصل از جریمه های موضوع تبصره (۱) فوق به حساب سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای نزد خزانه داری کل واریز می شود تا جهت ارتقاء ایمنی حمل و نقل جاده ای و راههای روستایی به مصرف برساند.

تبصره ۳- شرکت یا مؤسسه حمل و نقلی که طبق این ماده تعطیل می‌گردد مکلف است با موافقت مسافر یا صاحب کالا، حمل کالا و مسافری را که قبلاً تعهد کرده، به شرکتها و مؤسسات دیگر واگذار نماید و الا مسؤول خسارت وارده خواهد بود.

ماده ۳۲- شهرداری ها موظفند کلیه فعالیتهای مربوط به حمل و نقل کالا و بار و مسافر در محدوده شهرها را در قالب مؤسسات و شرکتهای حمل و نقل تعاونی و خصوصی ساماندهی و بر آنها نظارت کنند.

تبصره - اختیارات و وظایف مندرج در ماده (۳۲) این قانون و تبصره‌های آن در محدوده شهرها بر عهده شهرداری ذی‌ربط می‌باشد.

ماده ۳۳- مسؤولیت صدور پروانه و نظارت بر اجراء مقررات مربوط به قایقرانی در آبراهها، دریاچه‌های داخل شهرها و سواحل دریاها (به استثناء محدوده بنادر) با شهرداری و در خارج از محدوده شهرها بر عهده فرمانداری است و به موجب آئین‌نامه‌ای که توسط وزارتخانه‌های کشور و راه و ترابری تنظیم و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد انجام می‌گیرد.

ماده ۳۴- پس از تصویب این قانون و تدوین آئین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مربوطه کلیه قوانین و مقررات قبلی مربوط به تخلفات راهنمایی و رانندگی لغو می‌گردد.

ماده ۳۵- قانون نحوه رسیدگی به تخلفات و اخذ جرائم رانندگی مصوب ۱۳۵۰/۳/۳۰ با اصلاحات بعدی، لایحه قانونی راجع به مجازات متخلفین از اجراء مقررات طرح جدید ترافیک (مرحله سوم) مصوب ۱۳۵۹/۳/۱۷ شورای انقلاب، قانون تشدید مجازات موتورسیکلت‌سواران متخلف مصوب ۱۳۵۶/۳/۲۴، لایحه قانونی نحوه نقل و انتقالات وسائل نقلیه موتوری مصوب ۱۳۵۹/۴/۲۵ شورای انقلاب، مواد (۳۲) و (۵۳) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۱۳۷۳/۱۲/۲۸ با اصلاحات بعدی، قانون استفاده اجباری از کمربند و کلاه ایمنی مصوب ۱۳۷۶/۱۱/۲۶، ماده (۱۸) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ به استثناء بند (۵) از تاریخ ابلاغ این قانون لغو می‌گردد.

قانون فوق مشتمل بر سی و پنج ماده و سی و دو تبصره در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ هشتم اسفندماه یکهزار و سیصد و هشتاد و نه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۹/۱۲/۲۴ به تأیید شورای نگهبان رسید.

(نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۹۲۵۸ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۷)

۶. قانون موافقتنامه انتقال محکومین به حبس بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری

هند

ماده واحده - موافقتنامه انتقال محکومین به حبس بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری هند به شرح پیوست تصویب و اجازه مبادله اسناد آن داده می‌شود.

بسم الله الرحمن الرحيم

موافقتنامه انتقال محکومین به حبس بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری هند

دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری هند که از این پس در این موافقتنامه «دولتهای متعاقد» نامیده می‌شوند، با اشتیاق به تسهیل بازپروری اجتماعی محکومین به حبس در کشور خودشان؛ و با در نظر گرفتن این که این هدف باید با دادن فرصت به اتباع خارجی که در نتیجه ارتکاب جرم کیفری، محکوم و زندانی شده‌اند، برای گذراندن محکومیتشان در درون جامعه خودشان تحقق یابد؛ و با اعتقاد به اصول حاکمیت ملی و عدم مداخله در امور داخلی یکدیگر؛ به شرح زیر توافق نمودند:

ماده ۱- تعاریف

از نظر این موافقتنامه:

الف - «حکم» به معنای تصمیم یا دستور دادگاه یا هر مرجع قضائی دیگر صادرکننده محکومیت است؛

ب - «دولت دریافت‌کننده» به معنای دولتی است که شخص محکوم جهت گذراندن محکومیتش می‌تواند به آن منتقل گردد یا منتقل شده است؛

پ - «محکومیت» به معنای هرگونه مجازات یا اقدام سلب‌کننده آزادی است که از سوی یک دادگاه یا هر مرجع قضائی دیگر در اعمال صلاحیت کیفری خود برای دوره زمانی معین یا حبس ابد تعیین گردیده است؛

ت - «شخص محکوم» به معنای شخصی است که در حال سپری کردن مجازات زندان بر اساس حکم صادره توسط یک دادگاه کیفری، از جمله دادگاههای ایجادشده به موجب قانونی است که هم اکنون در دولتهای متعاهد جاری است؛

ث - «دولت انتقال دهنده» به معنای دولتی است که محکومیت علیه شخصی که می تواند منتقل گردد یا منتقل شده است در آن صادر شده است؛

ماده ۲- اصول کلی

۱- شخصی که در قلمرو یک دولت متعاهد محکوم شده است را می توان مطابق با مقررات این موافقتنامه به منظور گذراندن محکومیت صادره علیه وی به قلمرو دولت متعاهد دیگر منتقل نمود. برای این منظور، وی می تواند تمایل خود به انتقال به موجب این موافقتنامه را به دولت انتقال دهنده یا دولت دریافت کننده اعلام نماید.

۲- انتقال می تواند به وسیله دولت انتقال دهنده یا دولت دریافت کننده یا شخص محکوم یا هر فرد دیگری که از جانب او اختیار داشته باشد، درخواست گردد.

ماده ۳- شرایط انتقال

۱- شخص محکوم را می توان به موجب این موافقتنامه فقط براساس شرایط زیر منتقل نمود :

الف - آن شخص، تبعه دولت دریافت کننده باشد؛

ب - حکم، قطعی و لازم الاجراء باشد؛

پ - هیچ گونه تحقیقات، محاکمه یا هر گونه رسیدگی دیگر در دولت انتقال دهنده علیه شخص محکوم مطرح نباشد؛

ت - در زمان دریافت درخواست انتقال، هنوز حداقل شش ماه از محکومیت شخص محکوم باقی مانده باشد یا وی در حال سپری کردن حبس ابد باشد؛

ث - فعل یا ترک فعلهایی که آن شخص به خاطر آنها در دولت انتقال دهنده محکوم شده است در دولت دریافت کننده به عنوان یک جرم، قابل مجازات باشند یا اگر در قلمرو آن دولت ارتکاب می یافتند تشکیل دهنده یک جرم کیفری می بودند؛

ج - شخص محکوم به دلیل جرمی براساس قوانین نظامی محکوم نشده باشد؛
 چ - انتقال بازداشت شخص محکوم به دولت دریافت کننده، مغایرتی با قانون اساسی، حاکمیت، امنیت، نظم عمومی یا هر گونه منافع دیگر دولت انتقال دهنده نداشته باشد؛
 ح - شخص محکوم به انتقال رضایت داده باشد یا هرگاه به دلیل سن یا وضعیت جسمی یا روحی وی، هر یک از دولتهای متعاقد ضروری تشخیص دهد، هر شخص دیگری که براساس قوانین دولت متعاقد مجاز به اقدام از جانب اوست از طرف وی رضایت داده باشد؛

خ - دولتهای انتقال دهنده و دریافت کننده نسبت به انتقال توافق نمایند.
 ۲- در موارد استثنائی، دولتهای انتقال دهنده و دریافت کننده می توانند در مورد انتقال موافقت نمایند حتی اگر مدت باقیمانده از محکومیت شخص محکوم که قرار است سپری گردد کمتر از شش ماه باشد.

ماده ۴- تعهد به ارائه اطلاعات

۱- چنانچه شخص محکوم علاقه مندی خود را برای انتقال براساس این موافقتنامه به دولت محکوم کننده اعلام نموده باشد، آن دولت اطلاعات و اسناد زیر را به دولت دریافت کننده ارسال خواهد نمود، مگر آن که هر یک از دولتهای دریافت کننده یا انتقال دهنده تصمیم گرفته باشد که با انتقال موافقت ننماید :

الف - نام، تابعیت، تاریخ و محل تولد شخص محکوم؛

ب - در صورت وجود، نشانی وی در دولت دریافت کننده؛

پ - شرحی از وقایع که محکومیت براساس آنها استوار است؛

ت - نوع، مدت و تاریخ آغاز محکومیت؛

ث - رونوشت مصدق حکم و نسخه ای از مقررات قانونی مربوط که محکومیت علیه شخص محکوم براساس آنها صادر گردیده است؛

ج - گزارش پزشکی، اجتماعی یا هرگونه گزارش دیگری در مورد شخص محکوم، هرگاه که به رسیدگی به درخواست وی یا به تعیین شرایطی که ممکن است برای توقیف وی ضروری است، مربوط باشد؛

چ - هر گونه اطلاعات دیگری که دولت دریافت کننده ممکن است در تمامی موارد ضروری تشخیص دهد تا قادر باشد امکان انتقال را بررسی نماید و بتواند شخص محکوم را از پیامدهای کامل انتقال وی به موجب قوانین خود آگاه سازد؛

ح - درخواست انتقال از سوی شخص محکوم که قرار است منتقل شود یا از سوی شخصی که مطابق با قانون دولت انتقال دهنده مجاز به اقدام از جانب وی است؛ و
خ - شرحی نشانگر این که چه مقدار از محکومیت، پیشتر سپری گردیده است، از جمله اطلاعات مربوط به هر گونه بازداشت پیش از محاکمه، عفو یا هر گونه عامل دیگر مربوط به اجرای محکومیت.

۲- به منظور اتخاذ تصمیم در مورد درخواست مطروحه به موجب این موافقتنامه، دولت دریافت کننده، اطلاعات و اسناد زیر را به دولت انتقال دهنده ارسال خواهد نمود، مگر آن که هر یک از دولتهای دریافت کننده یا انتقال دهنده تصمیم گرفته باشد که با انتقال موافقت ننماید :

الف - شرح یا سندی نشانگر این که شخص محکوم تبعه دولت دریافت کننده است؛
ب - نسخه ای از قانون مربوط دولت دریافت کننده که مقرر می دارد فعل یا ترک فعلهایی که محکومیت براساس آنها در دولت انتقال دهنده صادر گردیده است به موجب قانون دولت دریافت کننده نیز تشکیل دهنده یک جرم کیفری است یا چنانچه در قلمرو آن ارتکاب می یافت تشکیل دهنده یک جرم کیفری می بود؛

پ - شرح اثر هرگونه قانون یا مقررات مربوط به طول مدت و اجرای محکومیت در دولت دریافت کننده درخصوص جرمی که شخص موردنظر در دولت انتقال دهنده در مورد آن محکوم شده است، به ویژه، نسبت به اثر بند (۲) ماده (۸) این موافقتنامه؛

ت - تمایل دولت دریافت کننده برای پذیرش انتقال شخص محکوم و تعهد به اجرای بخش باقیمانده محکومیت شخص محکوم؛

ث - هرگونه اطلاعات یا سند دیگری که دولت انتقال دهنده ممکن است لازم بداند.

ماده ۵ - درخواستها و پاسخها

- ۱- درخواستهای انتقال به صورت کتبی توسط مرجع مرکزی دولت درخواست‌کننده از طریق مجاری دیپلماتیک به مرجع مرکزی دولت درخواست‌شونده ارائه خواهد شد. پاسخها نیز از طریق همان مجاری ارسال خواهد گردید.
- ۲- از نظر بند (۱) این ماده مرجع مرکزی برای جمهوری اسلامی ایران، وزارت دادگستری و برای هند، وزارت کشور خواهد بود.
- ۳- دولت درخواست‌شونده بی‌درنگ دولت درخواست‌کننده را از تصمیم خود در مورد موافقت یا عدم موافقت با درخواست انتقال آگاه خواهد نمود.
- ۴- هر یک از دولتهای متعاقد می‌تواند از انتقال شخص محکوم بدون نیاز به ارائه هر گونه توضیحی خودداری نماید.

ماده ۶ - رضایت به انتقال و تأیید آن

- ۱- دولت انتقال‌دهنده تضمین خواهد کرد که شخصی که لازم است مطابق با جزء (خ) بند (۱) ماده (۳) این موافقتنامه به انتقال رضایت دهد این عمل را به صورت داوطلبانه و با آگاهی کامل از پیامدهای قانونی آن انجام می‌دهد. نحوه ارائه رضایت مزبور تابع قانون دولت انتقال‌دهنده خواهد بود.
- ۲- دولت انتقال‌دهنده این امکان را به دولت دریافت‌کننده خواهد داد تا تأیید نماید که رضایت مطابق با شرایط مذکور در بند (۱) این ماده داده شده است.

ماده ۷- تحویل اشخاص محکوم

تحویل شخص محکوم از سوی دولت انتقال‌دهنده به دولت دریافت‌کننده در محلی که دولتهای انتقال‌دهنده و دریافت‌کننده توافق کنند، انجام خواهد شد. دولت دریافت‌کننده مسؤول انتقال زندانی از دولت انتقال‌دهنده خواهد بود و نیز مسؤولیت بازداشت شخص محکوم در خارج از قلمرو دولت انتقال‌دهنده را بر عهده خواهد داشت.

ماده ۸ - آثار انتقال برای دولت دریافت کننده

- ۱- مراجع صلاحیتدار دولت دریافت کننده اجرای محکومیت را از طریق حکم دادگاه یا حکم اداری، آن گونه که ممکن است در قانون داخلی آن مقرر شده باشد، براساس شرایط مذکور در ماده (۹) این موافقتنامه ادامه خواهند داد.
- ۲- با رعایت مقررات ماده (۱۱) این موافقتنامه، اجرای محکومیت تابع قانون دولت دریافت کننده خواهد بود و فقط دولت مزبور برای اتخاذ تمامی تصمیمات مقتضی صلاحیت خواهد داشت.

ماده ۹- ادامه اجرای محکومیت

- ۱- دولت دریافت کننده به ماهیت حقوقی و مدت محکومیت، آن گونه که از سوی دولت انتقال دهنده تعیین شده است پایبند خواهد بود.
- ۲- در هر حال، چنانچه محکومیت از نظر نوع یا مدت یا هر دو، با قانون دولت دریافت کننده سازگار نباشد یا قوانین آن دولت چنین الزام نماید، دولت مزبور می تواند از طریق حکم دادگاه یا حکم اداری، محکومیت را به مجازات یا اقدام مقرر در قانون خود تبدیل نماید. تا آنجا که ممکن است، مجازات یا اقدام مزبور از نظر نوع و مدت با محکومیت صادره در حکم دولت انتقال دهنده سازگار خواهد بود. به هر حال، دولت مزبور محکومیت صادره در دولت انتقال دهنده را از نظر نوع یا مدت تشدید نخواهد کرد.
- ۳- شخص محکومی که براساس این موافقتنامه انتقال یافته است برای فعل یا ترک فعلهایی که محکومیت به موجب آنها در دولت انتقال دهنده صادر گردیده است در دولت دریافت کننده محاکمه یا محکوم نخواهد شد.

ماده ۱۰- آثار پایان محکومیت برای دولت انتقال دهنده

- هنگامی که دولت دریافت کننده، دولت انتقال دهنده را مطابق جزء (الف) بند (۱) ماده (۱۳) این موافقتنامه از پایان یافتن محکومیت مطلع نماید، چنین اعلامی اثر اجرای محکومیت در دولت انتقال دهنده را دارد.

ماده ۱۱- عفو، بخشودگی یا تخفیف و تجدیدنظر در حکم

۱- هر یک از دولتهای متعاقد می‌توانند مطابق با قانون اساسی یا سایر قوانین خود نسبت به محکومیت، عفو، بخشودگی یا تخفیف اعطاء نمایند.

۲- فقط دولت انتقال‌دهنده در مورد هر گونه درخواست برای تجدیدنظر در حکم تصمیم‌گیری خواهد نمود.

ماده ۱۲- خاتمه اجرای محکومیت

دولت دریافت‌کننده در اسرع وقت پس از آگاهی از هرگونه تصمیم یا اقدام دولت انتقال‌دهنده که در نتیجه آن، محکومیت دیگر لازم‌الاجراء نیست اجرای محکومیت را پایان خواهد داد.

ماده ۱۳- اطلاعات مربوط به اجرای محکومیت

۱- دولت دریافت‌کننده، دولت انتقال‌دهنده را از موارد زیر آگاه خواهد نمود :

الف - هرگاه اجرای محکومیت به پایان رسیده باشد؛

ب - در صورتی که شخص محکوم پیش از پایان یافتن اجرای محکومیت از بازداشت فرار کند، در چنین مواردی، دولت دریافت‌کننده اقدامات لازم برای دستگیری زندانی به منظور تحمل باقیمانده مجازات به عمل خواهد آورد و براساس قوانین مربوط خود هرگونه اقدام ضروری را انجام می‌دهد.

۲- دولت دریافت‌کننده در صورت درخواست دولت انتقال‌دهنده گزارشی ویژه در مورد اجرای محکومیت ارائه خواهد داد.

ماده ۱۴- عبور

چنانچه هر یک از دولتهای متعاقد ترتیباتی را با دولتی ثالث برای انتقال اشخاص محکوم منعقد نماید، دولت متعاقد دیگر در تسهیل عبور دادن اشخاص محکوم مورد انتقال از قلمرو خود به موجب ترتیبات مزبور همکاری خواهد نمود، به استثناء این‌که می‌تواند از پذیرش عبور هر شخص محکومی که تبعه خود اوست امتناع ورزد. دولت

متعهده‌ی که در نظر دارد چنین انتقالی را انجام دهد پیشتر دولت متعاهد دیگر را از این عبور آگاه خواهد نمود.

ماده ۱۵- هزینه‌ها

غیر از هزینه‌هایی که منحصراً در قلمرو دولت انتقال‌دهنده به وجود می‌آید، هر گونه هزینه حاصله در اجرای این موافقتنامه بر عهده دولت دریافت‌کننده خواهد بود. با این حال، دولت دریافت‌کننده می‌تواند تمام یا بخشی از هزینه‌های انتقال را از شخص محکوم یا منابع دیگر دریافت نماید.

ماده ۱۶- زبان

درخواستها و اسناد مؤید، ترجمه‌ای به زبان دولت درخواست شونده یا به زبان انگلیسی را همراه خواهد داشت.

ماده ۱۷- دامنه شمول

این موافقتنامه نسبت به اجرای محکومیت‌های صادره پیش یا پس از لازم‌الاجراء شدن این موافقتنامه قابل اعمال خواهد بود.

ماده ۱۸- اصلاحات

هرگونه اصلاحات یا تغییرات در این موافقتنامه که مورد توافق طرفهای متعاهد قرار گرفته است طبق همان رویه اعمال شده در مورد لازم‌الاجراء شدن موافقتنامه، لازم‌الاجراء خواهد شد.

ماده ۱۹- حل و فصل اختلافات

هرگونه اختلاف درخصوص تفسیر و اجرای این موافقتنامه به‌طور دوجانبه به وسیله مراجع مرکزی از طریق مجاری دیپلماتیک حل و فصل خواهد شد.

ماده ۲۰- مقررات پایانی

- ۱- این موافقتنامه منوط به تصویب خواهد بود و در تاریخی که اسناد تصویب مبادله می‌گردد لازم الاجراء خواهد گردید.
  - ۲- این موافقتنامه تا شش ماه پس از تاریخی که هر یک از دولتهای متعاقد با اعلان کتبی، دولت متعاقد دیگر را از قصد خود برای پایان بخشیدن به آن آگاه می‌سازد معتبر خواهد بود.
  - ۳- با این وجود این موافقتنامه همچنان نسبت به اجرای محکومیت‌های زندانیانی که براساس این موافقتنامه پیش از تاریخ اختتام آن منتقل شده‌اند اعمال خواهد گردید. با تأیید مراتب فوق، امضاء کنندگان زیر که از سوی دولتهای متبوع خود دارای اختیار هستند این موافقتنامه را امضاء نموده‌اند.
- این موافقتنامه در دو نسخه در شهر دهلی نو در تاریخ هجدهم تیر ماه ۱۳۸۹ هجری شمسی مطابق با نهم جولای ۲۰۱۰ میلادی به زبانهای فارسی، هندی و انگلیسی که همه متون از اعتبار یکسان برخوردارند تنظیم گردید. در صورت اختلاف در تفسیر، متن انگلیسی مرجح خواهد بود.

از طرف

جمهوری اسلامی ایران

وزیر امور اقتصادی و دارایی

سید شمس‌الدین حسینی

از طرف

جمهوری هند

وزیر امور خارج

شری. اس. ام. کرشنا

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده منضم به متن موافقتنامه شامل بیست ماده در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ یازدهم اسفندماه یکهزار و سیصد و هشتاد و نه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۹/۱۲/۲۵ به تأیید شورای نگهبان رسید.
(نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۹۲۶۰ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۹)

بخش دوم:

۱. رأی شماره ۱ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع عدم جواز پرداخت کمک سود متعلق به تسهیلات بانکی قبل از اعطای تسهیلات به متقاضیان انتقال از تهران و کلان شهرها
تاریخ: ۱۳۹۰/۱/۱۵
شماره دادنامه: ۱
کلاس پرونده: ۸۵۸/۸۹
مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری.
شاکی: آقای علیرضا رهایی، رئیس دانشگاه صنعتی امیرکبیر.
موضوع شکایت و خواسته: اعلام تعارض آراء صادره از شعب دوم و سوم دیوان عدالت اداری.

رأی هیأت عمومی

ضمن احراز تعارض در مدلول رأی شعبه دوم با رأی شعبه سوم دیوان عدالت اداری، موضوع مشمول رأی وحدت رویه هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۱۹۵ مورخ ۱۳۸۹/۵/۱۸ مبنی بر عدم جواز پرداخت کمک سود متعلق به تسهیلات

---

۱. به لحاظ رعایت اختصار در این بخش، تنها متن رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری درج می شود. در صورتی که قسمتهای مقدماتی مورد نیاز باشد، برای متقاضیان محترم ارسال خواهد شد.

بانکی قبل از اعطای تسهیلات به متقاضیان انتقال از تهران و کلان شهرها می‌باشد و آرای شعبه دوم به شماره دادنامه‌های ۲۰۹۳ مورخ ۱۳۸۸/۱۰/۱۹ و ۲۰۰۳ مورخ ۱۳۸۸/۱۰/۲۹ صحیح و مطابق با مقررات تشخیص داده می‌شود. این رأی به استناد بند ۲ ماده ۱۹ و ماده ۴۳ قانون دیوان عدالت اداری برای شعب دیوان و سایر مراجع اداری مربوط در موارد مشابه لازم‌الاتباع است.

(نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۹۲۶۰ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۹)

۲. رأی شماره ۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع احتساب فوق‌العاده ویژه هیأت امناء

در پاداش پایان خدمت

تاریخ: ۱۳۹۰/۱/۱۵

شماره دادنامه: ۴

کلاس پرونده: ۸۷۳/۸۹

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری.

شاکي: آقای نوروزعلی تیموری.

موضوع شکایت و خواسته: اعلام تعارض آراء صادره از شعب سوم و دوم دیوان عدالت اداری.

رأی هیأت عمومی

بر اساس «بند (الف) ماده ۴۹ قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۳»، دانشگاه‌ها بر اساس آیین‌نامه‌ها و مقررات اداری، مالی، استخدامی و تشکیلاتی مصوب هیأت‌های امنای مربوطه که حسب مورد به تایید وزیر علوم، تحقیقات و فناوری یا وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌رسد، اداره خواهند شد و با عنایت به اینکه هیأت امنای دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی تهران به موجب بند ۱۴ مصوبه مورخ ۱۳۸۴/۱۲/۲۷ مقرر نموده که فوق‌العاده ویژه هیأت امناء در پاداش و بازخرید مرخصی کارکنان دانشگاه محاسبه و پرداخت گردد و این مصوبه با عمومات حاکم بر حقوق استخدامی کارکنان

دستگاه‌های دولتی به شرح منعکس در ماده ۷ «قانون اصلاح پاره‌ای از مقررات مربوط به حقوق بازنشستگی، بانوان شاغل، خانواده‌ها و سایر کارکنان مصوب ۱۳۷۹»، مطابقت دارد و هیأت وزیران نیز به موجب بند یک مصوبه شماره ۴۹۲۳۶/ت/۵۳۶ هـ مورخ ۱۳۸۸/۳/۵ با اعلام اینکه فوق‌العاده هیأت امناء مشمول کسورات بازنشستگی است، در واقع بر اصل برقراری آن صحه گذارده است، بنابراین دادنامه شماره ۱۶۴۷ مورخ ۱۳۸۸/۹/۳ شعبه سوم در حدی که متضمن این معنی است، موافق اصول و موازین قانونی تشخیص داده می‌شود. این رأی به استناد بند ۲ ماده ۱۹ و ماده ۴۳ قانون دیوان عدالت اداری برای شعب دیوان و سایر مراجع اداری مربوط در موارد مشابه لازم‌الاتباع است. (نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۹۲۶۰ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۹)

۳. رأی شماره ۲۲۵ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع بازنشستگی عادی افراد مانع از بهره‌مندی آنان از حقوق مکنتب و استفاده از مزایای مشاغل سخت و زیان‌آور نخواهد بود.

تاریخ: ۱۳۸۹/۶/۲۲

شماره دادنامه: ۲۲۵

کلاس پرونده: ۴۱۲/۸۹

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری.

شاکی: آقای غلام رضا اعمالی.

موضوع شکایت و خواسته: اعلام تعارض آراء بین دادنامه شماره ۱۷۸۸ مورخ ۱۳۸۷/۶/۱۸، صادره از شعبه ۱۶ دیوان عدالت اداری در خصوص پرونده کلاس ۲۵۰۰/۸۶/۱۶، مبنی بر رد شکایت با دادنامه شماره ۱۹۰ مورخ ۱۳۸۸/۲/۵، صادره از شعبه ۱۷ دیوان عدالت اداری در خصوص پرونده کلاس ۱۷۵/۸۷/۱۷، مبنی بر ورود شکایت.

رأی‌های عمومی

اولاً: تعارض در رأی شماره ۱۷۸۸ مورخ ۱۳۸۷/۶/۱۸ صادره از شعبه ۱۶ و ۱۹۰ مورخ ۱۳۸۸/۲/۵ شعبه ۱۷ دیوان عدالت اداری که به ترتیب بر رد شکایت و ورود آن صادر گردیده‌اند به نظر محرز می‌باشد.

ثانیاً: براساس بند ۱ از شق (ب) ذیل بند ۲ تبصره ۲ ماده ۷۶ قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴ با اصلاحات بعدی، قانونگذار در حمایت از کسانی که به کارهای سخت و زیان‌آور (مخل سلامت) اشتغال داشته‌اند هر سال سابقه پرداخت حق بیمه در کارهای مذکور را برای آنان یک سال و نیم محاسبه کرده است و از آنجا که مطابق رأی وحدت رویه شماره ۴ مورخ ۱۳۸۸/۱/۱۶ بازنشستگی عادی اشخاص مشمول قانون، مانع از بهره‌مندی آنان از حقوق مکسب و استفاده از مزایای مشاغل سخت و زیان‌آور نیست، بنا به مراتب دادنامه شماره ۱۹۰ مورخ ۱۳۸۸/۲/۵ شعبه ۱۷ دیوان که مبین این معنی است موافق اصول و موازین قانونی تشخیص داده می‌شود.

این رأی به استناد بند ۲ ماده ۱۹ و مفاد ماده ۴۳ قانون دیوان عدالت اداری برای شعب دیوان و سایر مراجع اداری مربوط، در موارد مشابه لازم‌الاتباع است.
(نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۹۲۵۴ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۲)

۴. رأی شماره ۴۹۵ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع پرداخت مابه‌ازاء مرخصی استفاده

نشده مناطق محروم بر مبنای حقوق و دستمزد زمان تقاضا می‌باشد .

تاریخ: ۱۳۸۹/۱۱/۱۱

شماره دادنامه: ۴۹۵-۴۹۶

کلاس پرونده: ۷۵۵/۸۹، ۷۸۱/۸۹

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری.

شاکی: ۱- دفتر حقوقی شرکت مخابرات ایران ۲- رئیس دانشگاه علوم پزشکی و

خدمات بهداشتی، درمانی شهید صدوقی یزد.

موضوع شکایت و خواسته: اعلام تعارض آراء صادره از شعب ۳، ۴ و ۱۱ دیوان عدالت اداری.

رأی هیأت عمومی

حکم مقرر در ماده ۲ قانون جذب نیروی انسانی به نقاط محروم و دورافتاده و مناطق جنگی مصوب ۱۳۶۷ مبنی بر پرداخت مابه ازاء مرخصی استفاده نشده مناطق محروم در پایان هر سال تقویمی بیانگر این است که قانونگذار سال تقویم و پرداخت مابه ازاء مرخصی استفاده نشده مستخدم را مبنای محاسبه قرار داده و در مقام بیان تقویم مابه ازاء مذکور در پایان هر سال خدمتی نمی باشد، لذا ضمن احراز تعارض آرای فوق الذکر، رأی شعبه یازدهم دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۱۰۳۰ مورخ ۱۳۸۷/۶/۲۷ و شعبه سوم دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۳۷۲ مورخ ۱۳۸۹/۲/۲۹ در حدی که متضمن معنی فوق است صحیح و موافق مقررات اعلام میگردد. این رأی به استناد بند ۲ ماده ۱۹ و ماده ۴۳ قانون دیوان عدالت اداری برای شعب دیوان و سایر مراجع اداری ذی ربط در موارد مشابه لازم الاتباع است.

(نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۹۲۶۰ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۹)

۵. رأی شماره ۶۰۲ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع صلاحیت دیوان در رسیدگی به

شکایات مطهر روحه علیه دانشگاه شاهد

تاریخ: ۱۳۸۹/۱۲/۱۶

شماره دادنامه: ۶۰۲

کلاس پرونده: ۸۱۶/۸۹

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری.

شاکی: آقای حسین سعدی.

موضوع شکایت و خواسته: اعلام تعارض

رأی‌های عمومی

اولاً: تعارض در مدلول آرای فوق‌الذکر محرز می‌باشد.

ثانیاً: نظر به اینکه در ماده واحده «قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی مصوب ۱۳۷۳/۴/۱۹» بنیاد شهید که از جمله نهادها و مؤسساتی است که در جریان تحقق انقلاب اسلامی به وجود آمده و مؤسسات وابسته به آن، نهاد عمومی غیردولتی شناخته شده و حسب تبصره یک قانون مذکور، مؤسسه وابسته سازمان مشخصی است که به صورتی غیر از شرکت و برای مقاصد غیرتجارتی و غیرانتفاعی تأسیس و اداره می‌شود و به موجب بند ۳ اساسنامه دانشگاه شاهد، این دانشگاه مؤسسه‌ای است غیرانتفاعی و وابسته به بنیاد شهید انقلاب اسلامی با شخصیت حقوقی مستقل، بنابراین ماهیت حقوقی دانشگاه مذکور، مؤسسه وابسته به بنیاد شهید به عنوان نهاد عمومی غیردولتی می‌باشد و با توجه به اینکه در ماده ۱۳ قانون دیوان عدالت اداری، رسیدگی به شکایات علیه نهادهای انقلابی و مؤسسات وابسته به آنها در صلاحیت دیوان عدالت اداری قرار دارد، از این حیث با احراز صلاحیت دیوان عدالت اداری در رسیدگی به شکایات مطروحه علیه دانشگاه شاهد، آرای شعبه نوزدهم دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه‌های ۱۲۵۳ مورخ ۱۳۸۰/۷/۲۸ و ۸۳۴ مورخ ۱۳۷۸/۸/۱۲ که به تأیید مرجع تجدیدنظر دیوان نیز رسیده‌اند در حدی که متضمن معنی فوق می‌باشد، صحیح و مطابق موازین قانونی تشخیص می‌گردد. این رأی به استناد بند ۲ ماده ۱۹ و ماده ۴۳ قانون دیوان عدالت اداری برای شعب دیوان و سایر مراجع اداری مربوط در موارد مشابه لازم‌الاتباع است.

(نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۹۲۵۴ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۲)

۶. رأی شماره ۶۰۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع اعمال ماده ۵۳ الحاقی به آئین دادرسی دیوان عدالت اداری نسبت به دادنامه‌های شماره ۹۳۵-۱۳۸۶/۹/۴ و ۱۳۸۰/۶/۱۸-۱۹۷ و ۱۳۸۶/۵/۲-۳۰۴ هیأت عمومی و قانونی نبودن اخذ عوارض از بارنامه‌های حمل کالا توسط

شوراهای اسلامی

تاریخ: ۱۳۸۹/۱۲/۱۶

شماره دادنامه: ۶۰۴

کلاس پرونده: ۳۱۶/۸۸

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری.

شاکی: معاون وزیر راه و ترابری و رئیس سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای.
موضوع شکایت و خواسته: اعمال ماده ۵۳ الحاقی به آیین دادرسی دیوان عدالت اداری
نسبت به دادنامه شماره ۹۳۵ مورخ ۱۳۸۶/۹/۴، شماره ۱۹۷ مورخ ۱۳۸۰/۶/۱۸ و شماره ۳۰۴ مورخ ۱۳۸۶/۵/۲ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری.

رأی هیأت عمومی

به موجب حکم مقرر در ذیل تبصره ۴ ماده واحده قانون «اصلاح قانون تأسیس شرکت سهامی خاص پایانه‌های عمومی وسایل نقلیه باربری مصوب ۱۳۷۴» یک درصد ارزش بارنامه‌های صادره در سراسر کشور توسط شرکت مذکور وصول و به حساب خزانه واریز می‌گردد و صددرصد وجوه واریزی به عنوان منابع تأمین اعتبار براساس بودجه سالانه، جهت توسعه و احداث پایانه‌های جدید یا مجتمع‌های خدمات رفاهی بین راهی در اختیار شرکت سهامی خاص پایانه‌های عمومی وسایل نقلیه باربری قرار می‌گیرد. همچنین مطابق بند (ز) تبصره ۳۲ قانون بودجه سال‌های ۱۳۷۷ و ۱۳۷۸، یک درصد فوق‌الذکر به دو درصد افزایش یافته است و حسب بند (الف) ماده ۱۳۲ قانون «برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران» به سازمان حمل و نقل جاده‌ای کشور اجازه داده شده تا پس از تعیین میزان عوارض حمل کالا و تصویب آن توسط

شورای اقتصاد، نسبت به اخذ این عوارض و واریز آن به حساب خزانه‌داری کل اقدام نماید. نظر به اینکه حکم مقرر در قوانین فوق‌الذکر بر کسر درصدی از ارزش بارنامه‌ها و واریز آن به حساب خزانه، دلالت بر ملی بودن عوارض مذکور دارد و مصوبات شوراهای اسلامی شهرهای اهواز، ساوه و شیراز در اخذ عوارض حمل و نقل کالا از بارنامه‌های حمل بار به عنوان عوارض محلی خارج از حدود اختیارات شوراهای اسلامی شهر مصرح در بند ۱۶ ماده ۷۱ قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵/۳/۱ بوده و مغایر احکام قانونگذار به شرح قوانین فوق‌الاشعار می‌باشد. مضافاً اینکه مصوبه یکصد و سی و چهارمین جلسه مورخ ۱۳۸۴/۵/۲۳ شورای اسلامی شهر ساوه پس از لازم‌الاجراء شدن «قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولیدکنندگان کالا، ارائه‌دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی مصوب ۱۳۸۱/۱۰/۲۲» صادر گردیده و در فراز پایانی ماده یک قانون مذکور حکم مقرر در بندهای (الف) و (ب) ماده ۱۳۲ «قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی» از شمول قانون استثناء گردیده و این حکم به موجب ماده ۲۹ «قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران» عیناً تنفیذ گردیده است. بنابراین آراء هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه‌های ۱۹۷ مورخ ۱۳۸۰/۶/۱۸، ۳۰۴ مورخ ۱۳۸۶/۵/۲ و ۹۳۵ مورخ ۱۳۸۶/۹/۴ که به موجب آنها مصوبات مورد شکایت، مغایر قانون تشخیص نگردیده است، با اجازه حاصل از ماده ۵۳ الحاقی به آیین دادرسی دیوان عدالت اداری نقض و مصوبات مورد شکایت در اخذ عوارض از بارنامه‌های حمل کالا به دلایل مارالذکر و مستنداً به بند ۱ ماده ۱۹ و مواد ۲۰ و ۴۲ قانون دیوان عدالت اداری از تاریخ تصویب آنها، ابطال می‌گردند.

(نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۹۲۵۴ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۲)

۷. رأی شماره ۶۱۲ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع مکلف نمودن اتحادیه‌های صنفی به اخذ مبالغی هنگام صدور، تمدید و تعویض پروانه‌های کسب توسط سازمان بازرگانی استان گیلان مغایر قانون می‌باشد.

تاریخ: ۱۳۸۹/۱۲/۲۳

شماره دادنامه: ۶۱۲

کلاس پرونده: ۷۲۶/۸۸

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری.

شاکی: اتحادیه صنف آرایشگران مردانه رشت.

موضوع شکایت و خواسته: ابطال بخشنامه شماره ۱۳۱/۹/۷۹۴ مورخ ۱۳۸۶/۲/۲۴

سازمان بازرگانی استان گیلان.

رأی هیأت عمومی

نظر به اینکه مطابق ماده ۴ «قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷» وصول هرگونه وجه یا خدمات تحت هر عنوان از اشخاص حقیقی یا حقوقی مستلزم جواز قانونی است و در ماده ۵۵ قانون نظام صنفی که وظایف هیأت عالی نظارت نظام صنفی را احصاء نموده است اختیار وضع مقرره‌ای برای وصول وجه پیش‌بینی نگردیده و از سوی دیگر در ماده ۳۱ قانون نظام صنفی منابع مالی اتحادیه‌ها، صرفاً حق عضویت افراد صنفی و اخذ وجه در ازای خدمات اعم از فنی و آموزشی به اعضای صنف می‌باشد، بنابراین بخشنامه شماره ۱۳۱/۹/۷۹۴ مورخ ۱۳۸۶/۲/۲۴ سازمان بازرگانی استان گیلان مبنی بر تکلیف اتحادیه‌های صنفی به اخذ مبالغی هنگام صدور، تمدید و تعویض پروانه‌های کسب، مغایر قانون و خارج از حدود اختیارات تشخیص می‌گردد و به استناد بند ۱ ماده ۱۹ و ماده ۴۲ قانون دیوان عدالت اداری ابطال می‌شود.

(نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۹۲۵۴ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۲)

۸. رأی شماره ۶۱۵ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع ایجاد محدودیت در استفاده از معافیت مالیات بر درآمد ناشی از اجاره املاک موضوع تبصره ۱۱ ماده ۵۳ قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ خلاف قانون است.

تاریخ: ۱۳۸۹/۱۲/۲۳

شماره دادنامه: ۶۱۵

کلاس پرونده: ۷۴۶/۸۸

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری.

شاکی: آقای محمدمهدی ناظمیان.

موضوع شکایت و خواسته: ابطال بند (ز) بخشنامه شماره ۱۳۵۳۰ مورخ ۱۳۸۴/۷/۲۷ سازمان امور مالیاتی کشور.

رأی هیأت عمومی

نظر به اینکه مطابق تبصره ۱۱ ماده ۵۳ «قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷» درآمد هر شخص ناشی از اجاره واحد یا واحدهای مسکونی در تهران تا مجموع ۱۵۰ مترمربع زیربنای مفید و در سایر نقاط تا مجموع ۲۰۰ مترمربع زیربنای مفید از مالیات بر درآمد ناشی از اجاره املاک معاف بوده ولی سازمان امور مالیاتی کشور برخلاف حکم مقنن و با استفاده از فرمول متجانس در بند (ز) بخشنامه شماره ۱۳۵۳۰ مورخ ۱۳۸۴/۴/۲۷، موجب محدودیت در استفاده از مزایای مندرج در قانون فوق‌الذکر را برای اشخاصی که شرایط بهره‌مندی از آن را در تهران و سایر نقاط کشور دارا بوده‌اند فراهم آورده است. بنابراین بند (ز) بخشنامه معترض‌عنه خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات بوده و مستنداً به بند ۱ ماده ۱۹ و ماده ۴۲ قانون دیوان عدالت اداری ابطال می‌گردد.

(نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۹۲۵۴ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۲)

۹. رأی شماره ۶۱۶ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع ابطال بخشنامه وزارت کار در تعیین پرداخت عیدی و پاداش آخر سال ۱۳۸۶ به مبلغ ثابت دو میلیون ریال به کارکنان مشمول قانون کار، شاغل در دستگاههای دولتی
تاریخ: ۱۳۸۹/۱۲/۲۳
شماره دادنامه: ۶۱۶
کلاس پرونده: ۲۱۱/۸۹
مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری.
شاکی: آقای اسدا... محمودی.
موضوع شکایت و خواسته: ابطال نامه شماره ۱۴۶۸۲۸ مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۱۲ مدیرکل تنظیم و نظارت بر روابط کار.

رأی هیأت عمومی

با توجه به تعاریف کارگر، کارفرما و کارگاه به شرح مندرج در مواد ۲ و ۳ و ۴ قانون کار مصوب ۱۳۶۹ و قانون مربوط به تعیین عیدی و پاداش سالانه کارگران شاغل در کارگاههای مشمول قانون کار مصوب ۱۳۷۰ مبنی بر تکلیف کارفرمایان کارگاههای مشمول قانون کار به پرداخت عیدی به کارگران خود در ازای یک سال کار معادل ۶۰ روز آخرین مزد و اینکه مطابق تبصره ۴ ماده ۱۱۷ قانون مدیریت خدمات کشوری، کارمندانی که با رعایت ماده ۱۲۴ مطابق قانون کار در دستگاههای اجرائی اشتغال دارند از شمول قانون مدیریت خدمات کشوری مستثنی اعلام گردیده‌اند و نظر به اینکه بند ۲ بخشنامه شماره ۱۴۶۸۲۸ مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۱۲ بر اساس بند یک تصویب‌نامه شماره ۱۹۱۷۲۹/ت/۳۹۱۳۹/هـ مورخ ۱۳۸۶/۱۱/۲۷ هیأت وزیران صادر و بند یک مصوبه مذکور مطابق دادنامه‌های شماره ۱۰۳ الی ۱۰۶ مورخ ۱۳۸۸/۲/۲۰ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری ابطال گردیده است، علیهذا اطلاق بند ۲ بخشنامه معترض‌ عنه در حدی که متضمن پرداخت عیدی و پاداش آخر سال ۱۳۸۶ به مبلغ ثابت دو میلیون ریال به کارکنان مشمول

قانون کار، شاغل در دستگاه‌های دولتی می‌باشد، خلاف قانون تشخیص و به استناد بند یک ماده ۱۹ و ماده ۴۲ قانون دیوان عدالت اداری ابطال می‌شود.

(نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۹۲۵۴ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۲)

۱۰. رأی شماره ۶۱۷ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در خصوص مرجع صدور گواهی مربوط به

تشخیص مدت حضور در مناطق عملیاتی جنگی و نوع خدمت و تأیید مدارک

تاریخ: ۱۳۸۹/۱۲/۲۳

شماره دادنامه: ۶۱۷

کلاس پرونده: ۸۵۷/۸۹

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری.

شاکی: سازمان آموزش و پرورش استان ایلام.

موضوع شکایت و خواسته: اعلام تعارض

رأی هیأت عمومی

اولاً: تعارض در آرای فوق‌الذکر محرز می‌باشد.

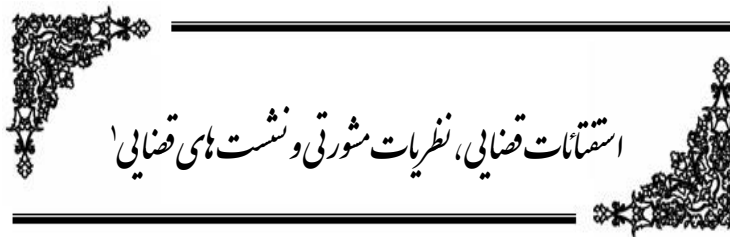
ثانیاً: نظر به اینکه مطابق تبصره ۴ ماده ۳ قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت مصوب ۱۳۷۰/۶/۱۳ دولت می‌تواند به رزمندگانی که حداقل ۶ ماه متوالی یا ۹ ماه متناوب در جبهه‌های نبرد حق علیه باطل خدمت نموده‌اند یک الی دو گروه تشویقی علاوه بر گروه استحقاقی اعطاء نماید و به موجب بند ۳ مصوبه شماره ۵۱۷۰/ت/۱۵۷۴۴-هـ مورخ ۱۳۸۶/۱/۲۷ هیأت وزیران، تشخیص مدت حضور در مناطق عملیاتی و جنگی و نوع خدمت (داوطلبانه یا موظف) و تأیید مدارک و صدور گواهی مربوط توسط کمیسیونی که در ستاد مشترک سپاه پاسداران انقلاب اسلامی تشکیل می‌شود انجام می‌گیرد و شکات پرونده‌های موضوع تعارض، گواهی موضوع بند ۳ مصوبه فوق‌الذکر را ارائه ننموده‌اند، بنابراین رأی صادره شعبه چهارم به شماره دادنامه‌های ۲۴۰۱ مورخ ۱۳۸۷/۱۱/۳۰ و ۱۷۸۷ مورخ ۱۳۸۷/۹/۲۳ و رأی شعبه بیست و پنجم دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه

۳۴۲۶ مورخ ۱۳۸۷/۱۱/۱۹ که بر رد شکایت صادر گردیده‌اند در حدی که متضمن معنی فوق می‌باشد صحیح و مطابق مقررات تشخیص گردید. این رأی به استناد بند ۲ ماده ۱۹ و ماده ۴۳ قانون دیوان عدالت اداری برای شعب دیوان و سایر مراجع اداری مربوط در موارد مشابه لازم‌الاتباع است.

(نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۹۲۵۴ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۲)

بخش سوم:

الف: استفتاءات قضایی

۱. استفتاء ۷۲۳۹: حکم هدایای زمان نامزدی

پرسش:

- ۱- اگر در زمان نامزدی (قبل از عقد ازدواج) مرد مخارج و هدایایی را متحمل شود، چنانچه نامزدی از طرف زن به هم بخورد، آیا مرد می تواند مخارج و هدایا را مطالبه کند؟
- ۲- در فرض مزبور، اگر زن در هدایا تصرف مغیر عین و یا اتلاف کرده باشد (مثل فروختن و بخشیدن و غیر آن، حتی مثل فروختن حلقه نامزدی) حکم مسأله چیست؟
- ۳- اگر بعد از تحمل مخارج و هدایا در زمان نامزدی، زن از دنیا برود، آیا رجوع به عین هدایا و طلب خسارت نسبت به مخارج، برای مرد جایز است؟
- ۴- در فرض مزبور اگر زن بعد از تصرف مغیر عین و یا اتلاف عین موهوبه (مثل فروختن و بخشیدن و غیر آن) از دنیا برود، حکم مسأله نسبت به رجوع به مثل یا قیمت و

---

۱. از مخاطبین محترم درخواست می شود در صورتی که استفتاء قضایی یا نظریه مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه در اختیار دارند، آن را به دفتر ویژه نامه قوانین و مقررات ارسال نمایند تا در صورتی که جدید بوده و برای مخاطبین ویژه نامه قابل بهره برداری تشخیص داده شود، در ویژه نامه درج شود.

طلب خسارت نسبت به مخارج، چیست؟
 ۵- اگر نامزدی از طرف مرد به هم بخورد و زن از حیث معنوی خسارت دیده باشد، آیا زن می‌تواند طلب خسارت کند؟

پاسخ:

آیت الله العظمی محمد تقی بهجت (ره)
 بله.

۱-۴- اگر هبه مشروط باشد، با عدم تحقق شرط می‌تواند مطالبه کند و الا نمی‌تواند.
 ۵- خسارت معنوی موجب ضمان مالی نمی‌شود.

(۱۳۸۸/۸/۵)

آیت الله العظمی سید علی سیستانی
 ۱- هدایایی که باقی است می‌تواند مطالبه کند.
 ۲- نمی‌تواند مطالبه کند.
 ۳- ۴- ۵- نمی‌تواند.

(۱۳۸۸/۸/۵)

آیت الله العظمی ناصر مکارم شیرازی
 ۱ تا ۵- در فرض سؤال هدایایی که موجود است را هر یک از طرفین می‌تواند از دیگری مطالبه کند مشروط بر این که نسبت فامیلی نسبی با یکدیگر نداشته باشند ولی بعد از فوت یکی از دو طرف قابل برگشت نیست.

(۱۳۸۷/۱۲/۲۱)

آیت الله العظمی سیدعبدالکریم موسوی اردبیلی
 ۱- ۴- مرد نمی‌تواند مخارج را مطالبه نماید و هدایا اگر مورد تصرف مغیر یا اتلاف یا

نقل و انتقال قرار گرفته بدون رضایت زن برگردانده نمی‌شود البته اگر مخارج و هدایا در مورد مشروط ولو به شرط ارتکازی به برقراری ازدواج یا بر هم نزدن قرار نامزدی از طرف زن باشد یا هدایا مورد اتلاف و انتقال و یا تصرف مغیر قرار نگرفته باشد، مرد می‌تواند به عین یا مثل و قیمت (در فرض تلف و نقل) رجوع کند.

۵- خیر، البته اگر مرد زن را فریب داده باشد و با دروغ‌گویی مرد قرار ازدواج صورت گرفته باشد و مرد بدون توافق زن آن را به هم بزند مرد مستحق تعزیر است و اشکال ندارد که تعزیر جرمه مالی به نفع زیان دیده باشد، این حکم در عکس قضیه نیز جاری است.

(۱۳۸۸/۸/۵)

آیت الله العظمی حسین نوری همدانی

۱- در فرض سؤال، اگر هدایا باقی بوده و در آنها تغییر اساسی ایجاد نشده یا به دیگری منتقل نکرده باشد، می‌تواند باز پس بگیرد.

۲- در فرض سؤال، نمی‌تواند هدایا را مطالبه نماید.

۳- در فرض سؤال، جایز نیست، و مرد هیچ حقی نسبت به هدایا و مخارج ندارد.

۴- در فرض سؤال، مرد، حق رجوع به مثل یا قیمت ندارد و نمی‌تواند مخارج را مطالبه کند.

۵- خیر، چنین حقی ثابت نیست.

(۱۳۸۸/۱/۲۰)

۲. استفتاء ۷۲۴۰: حکم شرط ازدواج کردن ضمن عقد لازم

پرسش:

اگر شخصی در ضمن عقد لازمی، شرط ازدواج کند؛ بفرمایید:

۱- آیا لزوم وفا دارد؟ به عبارت دیگر، چنانچه شخص متعهد از انجام تعهد امتناع کند،

آیا حاکم شرع می‌تواند وی را به ازدواج مجبور نماید؟

۲- در صورت مثبت بودن پاسخ، بفرمایید چنانچه زوج از ازدواج سرباز زند، آیا حاکم شرع می‌تواند از باب «الحاکم ولی الممتنع» رأساً مبادرت به انعقاد ازدواج نماید؟

پاسخ:

آیت الله العظمی جعفر سبحانی

هرگاه ضمن معامله‌ای یکی از طرفین ازدواج را شرط بکند و طرف دیگر بپذیرد شرط صحیح است و متخلف از عمل به شرط از طرف حاکم مأمور به عمل می‌شود. ولی خود حاکم حق اجرای عقد را ندارد و در صورت عدم عمل به شرط، طرف حق فسخ عقد را دارد.

(۱۱ ربیع الثانی ۱۴۳۰ هـ ق)

آیت الله العظمی لطف الله صافی گلپایگانی

۱ و ۲- در فرض سؤال بر متعهد تکلیفاً واجب است که به شرط عمل کند و در صورت ترک عمل به شرط عسیناً از طرف متعهد جواز تزویج حاکم شرع بدون رضایت متعهد محل اشکال است.

(۱۱/۴/۱۴۳۰ هـ ق)

آیت الله العظمی ناصر مکارم شیرازی

در صورتی که ازدواج آن شخص تأثیر معقولی در زندگی شرط کننده داشته باشد چنین شرطی صحیح است و حاکم شرع می‌تواند او را الزام به این کار کند ولی نمی‌تواند از طرف او صیغه عقد بخواند.

(۱۲/۱/۱۳۸۸ هـ ق)

آیت الله العظمی سید عبدالکریم موسوی اردبیلی

۱- تعهد فرد مکلف صاحب اختیار لزوم وفا دارد و قابل اجبار نیز می‌باشد.

۲- خیر

(۱۳۸۸/۸/۵)

۳. استفتاء ۷۲۶۸: اشتغال به عمل بعد از ترک آن در اثنای جعاله

پرسش:

هرگاه عامل در اثنای جعاله عمل را ترک کند و جعاله را فسخ کند آیا دوباره می‌تواند به عمل مشغول شود و اذن جاعل در عمل باقی است یا نه و آیا بین جعاله عام یا خاص فرقی است؟

پاسخ:

آیت الله العظمی جعفر سبحانی

در جعاله خاص عقد باطل می‌شود ولی در جعاله عام فسخ اثری ندارد.

(۶ ذی القعدة ۱۴۳۰ هـ ق)

آیت الله العظمی ناصر مکارم شیرازی

مانعی ندارد.

(۱۳۸۸/۴/۶)

آیت الله العظمی سید عبدالکریم موسوی اردبیلی

بلی، دوباره می‌تواند به عمل مشغول شود مگر این که قرینه خاصی بر عدم اذن جاعل وجود داشته باشد.

(۱۳۸۸/۱۱/۱)

۴. استفتاء ۷۳۲۶: حکم مخفی کردن هویت شهود

پرسش:

۱- در صورتی که شاهد برای ادای شهادت اعلام آمادگی نماید اما بنابر مصالحی از قبیل ترس از تهدیدات یا خطرات جانی از قاضی درخواست نماید تا ناشناس بماند، با توجه به حق جرح و تعدیل طرفین دعوا، آیا امکان استناد به این شهادت و یا حتی امکان مخفی کردن هویت شهود وجود دارد؟

۲- در صورت مثبت بودن پاسخ، حق جرح و تعدیل طرفین چگونه رعایت می شود؟

پاسخ:

آیت الله العظمی ناصر مکارم شیرازی

۱ و ۲- در صورتی که در معرض جرح و تعدیل باشد چنین حقی را ندارد ولی اگر به ملاحظات دیگری باشد اشکالی ندارد.

(۱۳۸۸/۱۲/۳)

آیت الله العظمی سید عبدالکریم موسوی اردبیلی

۱- خیر.

۲- از پاسخ قبلی معلوم شد که موضوعاً منتفی است.

(۱۳۸۸/۱۲/۱۷)

آیت الله العظمی حسین نوری همدانی

در فرض سؤال:

۱- چنانچه شاهد، واجد شرایط است و در نزد قاضی محرز می باشد کفایت می کند.

۲- بر اساس قانون باید رعایت گردد.

(۱۳۸۸/۱۲/۱)

۵. استفتاء ۷۳۲۸: حکم شهادت صبی ممیز

پرسش:

اگر شهادت صبی ممیز در جنایت مورد پذیرش باشد، آیا این شهادت لزوماً باید علیه صبیان حاضر در محل جنایت باشد یا این که شهادت صبیان علیه افراد بالغ نیز می‌گردد؟

پاسخ:

آیت الله العظمی محمد تقی بهجت(ره)

با بلوغ ده سالگی و صبی بودن طرفین دیگر شهادت و با نبودن بالغ‌ها برای شهادت، پذیرفته است.

آیت الله العظمی جعفر سبحانی

شهادت صبی در سن ده سالگی با داشتن صفت تمییز در مورد قتل که میان خودشان رخ می‌دهد حجت است و دیه ثابت می‌شود به شرطی که از آن حادثه متفرق نشده باشند و در مورد افراد بالغ حجت نیست.

(۱۱ ذی الحجه ۱۴۲۹ هـ.ق)

آیت الله العظمی ناصر مکارم شیرازی

این شهادت عام است، همه را شامل می‌شود.

(۱۳۸۷/۹/۱۲)

ب: نظریات مشورتی

۱. اتخاذ اسم یا سمت مجعول اگر موجب فریب نشود، مصداق کلاهبرداری نیست.

پرسش:

نظر به اینکه در ذیل ماده ۱ قانون تشدید مجازات مرتکبین ارتشاء و اختلاس و کلاهبرداری در عبارت «... و یا اسم و عنوان مجعول اختیار کند... و از این راه مال دیگری را ببرد» فریب خوردن فردی که اسناد را می‌پذیرد (اعم از کارمند و شخص عادی) قید نشده است، آیا در تحقق کلاهبرداری به استناد این قسمت از ماده، فریب خوردن گیرنده اسناد، ضرورت دارد یا خیر؟

پاسخ:

کلاهبرداری وقتی مصداق دارد که مرتکب با مانور متقلبانه موجب فریب دیگری شود و از این راه مال او را ببرد. یکی از مانورها، استفاده از اسم یا عنوان مجعول است که باید موجب فریب شود تا کلاهبرداری تحقق پیدا کند. بنابراین اتخاذ اسم یا سمت مجعول اگر موجب فریب نشود، مصداق کلاهبرداری نیست.

(نظریه شماره ۷/۷۱۵ مورخ ۱۳۸۹/۲/۱۱)

۲. احداث بنا در ملک غیر به منزله تلف زمین نیست.

پرسش:

چنانچه، الف زمین متعلق به ب را غصب و سپس به تعاقب ایادی واگذار و سرانجام این زمین ساخته شده و مالک اخیر اقدام به اخذ سند مالکیت رسمی نماید، آیا می‌توان به استناد مواد ۳۱۱ و ۳۲۸ قانون مدنی زمین را تلف شده دانست و غاصب را به پرداخت قیمت زمین محکوم نمود؟

پاسخ:

احداث بنا در ملک غیر به منزله تلف زمین نبوده و از شمول مقررات مواد ۳۱۱ و ۳۲۸

قانون مدنی در خصوص تکلیف غاصب به پرداخت قیمت مال تلف شده، خارج است. ولی با توجه به این که در فرض مطروحه اعلام شده که احداث کننده بنا دارای سند مالکیت عرصه و اعیان می‌باشد، خلع ید و قلع بنا و استرداد ملک به مدعی با لحاظ رأی وحدت رویه ۶۷۲ - ۱۳۸۳/۱۰/۱ هیأت عمومی دیوان عالی کشور با حکم قطعی دادگاه صالحه امکان پذیر است.

(نظریه شماره ۷/۷۳۰ مورخ ۱۳۸۹/۲/۱۱)

۳. چنانچه ورثه ترکه متوفی را قبول کرده باشند و هر یک نسبت به سهم الارث خود محکومیت یافته باشند اجرای محکومیت‌های مالی نسبت به محکوم علیهم بلامانع است.

پرسش:

در صورتی که زوجه پس از فوت زوج به طرفیت ورثه بابت مهریه طرح دعوی کند و برابر مواد ۲۲۵ و غیره از قانون امور حسبی هر یک از ورثه به پرداخت دین متوفی بالنسبه به سهم الارث خود محکوم شوند، آیا نسبت به محکوم علیهم امکان اعمال ماده ۲ قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی وجود دارد؟ (با توجه به اینکه مدیون اصلی فوت کرده است)

پاسخ:

چنانچه ورثه با توجه به مقررات مذکور در مواد ۲۲۵، ۲۲۶ و ۲۴۸ قانون امور حسبی، ترکه متوفی را قبول کرده باشند و در نتیجه هر یک نسبت به سهم الارث خود از ماترک محکومیت یافته باشند در این صورت با جمع بودن سایر شرایط مقرر در ماده ۲ قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی، اجرای آن نسبت به محکوم علیهم بلامانع خواهد بود.

(نظریه شماره ۷/۸۰۱ مورخ ۱۳۸۹/۲/۱۳)

۴. مقررات مواد ۹۴۶ و ۹۴۸ قانون مدنی نسبت به زمان قبل از تصویب مؤثر نیست.

پرسش:

با توجه به اصلاحات صورت گرفته در ماده ۹۴۶ قانون مدنی و با توجه به حکم مقرر در ماده ۹۵۵ آن قانون راجع به تسری احکام مندرج در قانون مدنی به قبل، آیا حکم مقرر در ماده ۹۴۶ اصلاحی قانون مدنی در خصوص ارث بردن زوجه از قیمت عرصه و اعیان اموال متعلق به زوج عطف به ماسبق می‌شود یا خیر؟

پاسخ:

ملاک اعلام ورثه (صدور گواهی حصر وراثت) و میزان سهم الارث آنان و تقسیم ترکه، قانون و مقررات زمان فوت است و تغییرات بعدی قانون تأثیری در آن ندارد، هرچند که ترکه بین ورثه تقسیم نشده باشد. زیرا به موجب ماده ۴ قانون مدنی «اثر قانون به آتیه است» و قانون نسبت به ماقبل خود اثری ندارد مگر اینکه مقررات خاصی در خود قانون نسبت به این موضوع اتخاذ شده باشد و چون در قانون اصلاح مقررات مواد ۹۴۶ و ۹۴۸ قانون مدنی ترتیب خاصی در باب تسری حکومت آن نسبت به گذشته وضع نشده است، لذا مقررات آن به ماقبل خود اثر ندارد.

(نظریه شماره ۷/۸۸۲ مورخ ۱۳۸۹/۲/۱۵)

۵. رأی وحدت رویه ۵۷۶ منحصراً ناظر به مطب پزشکان است.

پرسش:

با توجه به اینکه به موجب رأی وحدت رویه شماره ۵۷۶ - ۷۱/۷/۱۴ اماکن استیجاری مطب پزشکان که برای عرضه خدمات علمی و تخصصی پزشکی و معالجه بیماران مورد استفاده واقع می‌شود، محل کسب یا پیشه یا تجارت محسوب نمی‌گردد، آیا محل کار یک دندان ساز تجربی که آپارتمانی را به طور مستقل اجاره کرده و مبادرت به کار دندان سازی در آن محل می‌نماید مشمول رأی وحدت رویه مذکور می‌گردد یا خیر؟

پاسخ:

رای وحدت رویه شماره ۵۷۶ مورخ ۱۳۷۱/۷/۱۲ هیأت عمومی دیوان عالی کشور منحصرأ ناظر به مطب پزشکان است و مشاغلی مانند دندانسازی، فیزیوتراپی و غیره را در بر نمی‌گیرد.

(نظریه شماره ۷/۸۸۳ مورخ ۱۳۸۹/۲/۱۵)

۶. حق الاجراء در مقام اجرای گزارش اصلاحی از محکوم علیه دریافت می‌گردد.

پرسش:

آیا به گزارش اصلاحی موضوع ماده ۱۷۸ قانون آیین دادرسی مدنی حق الاجرا (نیم عشر اجرایی) تعلق می‌گیرد یا خیر؟

پاسخ:

با توجه به صریح ماده ۱۸۴ قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی مصوب ۱۳۷۹/۱/۲۱ که به موجب آن گزارش اصلاحی مانند احکام دادگاهها به موقع اجرا گذاشته می‌شود، مقررات ماده ۱۵۸ قانون اجرای احکام مدنی در خصوص وصول ۵٪ مبلغ محکوم به بابت حق الاجراء در مقام اجرای گزارش اصلاحی از محکوم علیه دریافت می‌گردد.

(نظریه شماره ۷/۸۸۵ مورخ ۱۳۸۹/۲/۱۵)

۷. محجور پس از رفع حجر می‌تواند علیه قیم طرح دعوی نموده و مطالبه خسارت کند.

پرسش:

هرگاه قیم بدون رعایت مصلحت محجور و بدون موافقت دادستان در دعوای کیفری قابل گذشت، گذشت کند و مستند به آن، دادگاه قرار موقوفی تعقیب صادر کند و این قرار در مرجع تجدیدنظر تأیید شود، آیا محجور پس از رفع حجر راهکار قانونی برای احقاق حق خود دارد؟

پاسخ:

هر چند که طبق ماده ۱۲۳۵ قانون مدنی، قیم نماینده قانونی مولی علیه است، ولی عملکرد قیم باید با رعایت غبطه و مصلحت مولی علیه باشد. در فرض سؤال چون قیم مصلحت مولی علیه را رعایت ننموده مسئول خسارتی است که از عمل او به محجور وارد شده، لذا پس از رفع حجر می‌تواند علیه قیم مذکور طرح دعوی نموده و مطالبه خسارت کند.

(نظریه شماره ۷/۹۰۲ مورخ ۱۳۸۹/۲/۱۵)

۸. چنانچه پس از رسیدگی به دادخواست مطالبه بخشی از وجه چک، باقیمانده وجه چک مطالبه شود، خارج از صلاحیت شورای حل اختلاف نیست.

پرسش:

چنانچه دارنده چکی که مبلغ آن به عنوان مثال ۹۰ میلیون ریال است با تقدیم دادخواستی به شورای حل اختلاف مبلغ ۵۰ میلیون ریال از وجه چک را مطالبه نماید و مبلغ ۴۰ میلیون ریال باقیمانده را نیز با تقدیم دادخواست دیگری به شورای حل اختلاف مطالبه نماید آیا پرونده‌ها قابلیت رسیدگی توأمان را دارد یا خیر؟ آیا در صورت لزوم رسیدگی توأمان رسیدگی در صلاحیت شورای حل اختلاف می‌باشد یا خیر؟ توضیح اینکه هزینه دادرسی رسیدگی به دو دادخواست فوق در شورای حل اختلاف ۶۰/۰۰۰ ریال است ولی چنانچه دعوا با دادخواست واحد در دادگستری مطرح شود هزینه دادرسی ۱/۷۵۰/۰۰۰ ریال می‌باشد.

پاسخ:

با توجه به اینکه صلاحیت رسیدگی شوراهای حل اختلاف در دعاوی مالی «مطالبه وجه» در شهرها تا مبلغ پنج میلیون تومان است چنانچه مرجع رسیدگی کننده بخواهد درخواست مطالبه دو فقره چک مورد شکایت را تجمیع نماید، رسیدگی به موضوع از صلاحیت شورا خارج می‌باشد و پرونده می‌باید به دادگاه صالح ارسال گردد. لکن چنانچه پس از رسیدگی به دادخواست اولی مطالبه کننده، باقیمانده وجه مورد اشاره در استعلام را هم مطالبه نماید به نظر می‌رسد که رسیدگی به این امر فاقد اشکال قانونی باشد.

(نظریه شماره ۷/۹۰۳ مورخ ۱۳۸۹/۲/۱۵)

۹. در صورتی که ارزش مال مورد مزایده کمتر از محکوم به یا تا سقف محکوم به باشد نیازی به اخذ ده درصد محکوم به نمی‌باشد.

پرسش:

در صورتی که ارزش مال مورد مزایده کمتر از محکوم به یا تا سقف محکوم به باشد و محکوم له آن را معادل محکوم به بپذیرد آیا نیازی به اخذ ۱۰٪ محکوم به از محکوم له می‌باشد؟

پاسخ:

در صورتی که ارزش مال مورد مزایده کمتر از محکوم به یا تا سقف محکوم به باشد و محکوم له آن را معادل محکوم به بپذیرد، نیازی به اخذ ده درصد محکوم به از محکوم له نمی‌باشد زیرا موضوع منصرف از مصادیق ماده ۱۲۹ قانون اجرای احکام مدنی است.

(نظریه شماره ۷/۹۸۲ مورخ ۱۳۸۹/۲/۱۹)

۱۰. هر شرکتی که بیش از پنجاه درصد سهام آن متعلق به دولت باشد شرکت دولتی است.

پرسش:

آیا ملاک دولتی بودن بانکها و شرکت‌های دولتی، میزان مالکیت بیش از پنجاه درصدی دولت می‌باشد و یا اینکه مدیریت - نه مالکیت - دلیل دولتی بودن اینگونه بانکها و یا شرکت‌ها به شمار می‌آید؟

پاسخ:

شرکت‌های دولتی طبق ماده ۴ قانون محاسبات عمومی تعریف شده‌اند و هر شرکتی که بیش از پنجاه درصد سهام آن متعلق به دولت باشد شرکت دولتی است و مدیریت دولتی منصرف از مالکیت می‌باشد.

(نظریه شماره ۷/۹۸۶ مورخ ۱۳۸۹/۲/۱۹)

ج: نشست‌های قضایی

۱. ادعای نسب در زمان حیات والدین باید به طرفیت آنان طرح شود.

پرسش ۸۹/۱۹۶:

در دعوی اثبات نسب توسط یکی از فرزندان به طرفیت والدین آیا نیاز به طرفیت سایر فرزندان می‌باشد یا خیر؟^۱

نظریه کمیسیون:

ادعای نسب در صورت حیات والدین صرفاً باید به طرفیت آنان طرح و اقامه گردد و از مقررات قانونی در باب نسب مستفاد می‌شود که با اقرار والدین و قبول فرزند نسب محقق خواهد شد.

(کمیسیون مدنی ۱ مورخ ۱۳۸۹/۱۰/۷)

۲. وصیت به ثلث با عدم انتقال به غیر منافات ندارد.

پرسش ۸۹/۱۹۸:

علیرغم سلب حق انتقال به غیر، مستأجر ثلث حق کسب و پیشه را به احد از فرزندان خود وصیت می‌نماید چنانچه بعد از فوت، مورد وصیت قبول شود آیا حکم به تخلیه به لحاظ انتقال به غیر صحیح می‌باشد؟^۲

نظریه کمیسیون:

وصیت ثلث منافع و حق کسب و پیشه به احد از فرزندان که جزء ورثه می‌باشد تخلف از شرایط ضمن العقد نبوده و دعوای تخلیه به لحاظ انتقال به غیر محقق به نظر نمی‌رسد زیرا بعد از فوت مستأجر ورثه مجتمعاً قائم مقام قانونی مستأجر متوفی در محل مورد اجاره می‌باشند و تسهیم سهام مشاع ورثه بین خود به خودی که یک سوم متعلق به موصی له و دو سوم متعلق به ورثه باشد موجب ایجاد حق تخلیه به علت انتقال به غیر نخواهد بود.

(کمیسیون مدنی ۱ مورخ ۱۳۸۹/۱۰/۷)

۱. نشست قضایی دادگستری علی آباد کتول، شهریور ماه ۱۳۸۹.

۲. نشست قضایی دادگستری رشت، تیر ماه ۱۳۸۹.

۳. اصلح آن است که در فرض اعمال تخفیف، حبس ۹۱ روزه به جزای نقدی تبدیل شود.

پرسش ۱۷۷/۸۹:

اگر دادگاه حکم به مجازات متهم به ۹۱ روز حبس صادر نماید و محکوم علیه طی لایحه‌ای با اسقاط حق تجدیدنظر خواهی درخواست تخفیف مجازات خود طبق ماده ۶ قانون اصلاحی پاره‌ای از قوانین دادگستری بنماید، آیا دادگاه می‌تواند مجازات متهم را به جزای نقدی تبدیل کند؟^۱

نظریه کمیسیون:

هرچند طبق ماده ۶ قانون اصلاح پاره‌ای از قوانین دادگستری دادگاهها از تبدیل حبس به جزای نقدی در مقام تخفیف تا یک ربع مجازات محکوم علیه منع شده اند لیکن نظر به رأی وحدت رویه شماره ۶۴۲ مورخ ۷۸/۹/۹ هیأت عمومی دیوانعالی کشور که تعیین مجازات کمتر از ۹۱ روز حبس را خلاف قانون و نظر قانون‌گذار دانسته است و با عنایت به اصل تفسیر قانون به نفع متهم و مؤخر بودن رأی ۶۴۲ نسبت به ماده ۶ قانون پاره‌ای از قوانین دادگستری، در مورد سؤال اصلح بر تبدیل حبس به جزای نقدی خواهد بود.

(کمیسیون جزایی ۵ مورخ ۱۳۸۹/۱۰/۷)

۴. چنانچه اعلام کننده خود ناظر به وقوع جرمی باشد و جرم دارای جنبه عمومی باشد این اظهار برای شروع رسیدگی کافی است.

پرسش ۱۸۶/۸۹:

چنانچه موضوع اتهام از موارد غیر قابل گذشت باشد لکن شاکی سمتی در موضوع نداشته باشد تکلیف دادرسی و دادگاه در مقام رسیدگی چیست؟^۲

۱. نشست قضایی دادگستری پلدشت، تیرماه ۱۳۸۹.

۲. نشست قضایی دادگستری ایرانشهر، مهر ماه ۱۳۸۹.

نظریه کمیسیون:

طبق ماده ۶۶ قانون آیین دادرسی کیفری چنانچه اعلام کننده خود ناظر به وقوع جرمی باشد و جرم دارای جنبه عمومی باشد این اظهار برای شروع رسیدگی کافی است ولی اگر او شاهد قضیه نباشد به صرف اعلام او نمی‌توان شروع به تحقیق کرد مگر دلایل صحت ادعای مطلع بر وقوع جرم عمومی در دست باشد.

(کمیسیون جزایی ۵ مورخ ۱۳۸۹/۱۰/۷)

۵. عدم انجام تعهد به لحاظ علت خارجی موجب محکومیت به تأدیه خسارت نیست.

پرسش ۲۸۵/۸۹:

در معامله شرط شده فروشنده ظرف سه ماه امتیاز برق برای ملک تحصیل و در صورت تأخیر صد هزار تومان بپردازد. مطالبه این مبلغ از سوی خریدار چه حکمی دارد؟^۱

نظریه کمیسیون:

در نفوذ تعیین خسارت ناشی از تأخیر یا تخلف از انجام تعهد با توجه به ماده ۲۳۰ قانون مدنی تردیدی وجود ندارد النهایه متخلف از انجام تعهد وقتی محکوم به تأدیه خسارت می‌شود که نتواند ثابت نماید که عدم انجام به واسطه علت خارجی‌ای بوده است که نمی‌توان به او مربوط نمود.

(کمیسیون مدنی ۱ مورخ ۱۳۸۹/۱۰/۲۱)

۱. نشست قضایی دادگستری نوشهر، فروردین‌ماه ۱۳۸۹.

بخش چهارم:

مصوبات هیأت وزیران

لغو تصویب‌نامه موضوع مستثنی شدن واحدهای استانی نهضت سوادآموزی از طرح تجمیع مدیریت‌های استانی وزارت آموزش و پرورش

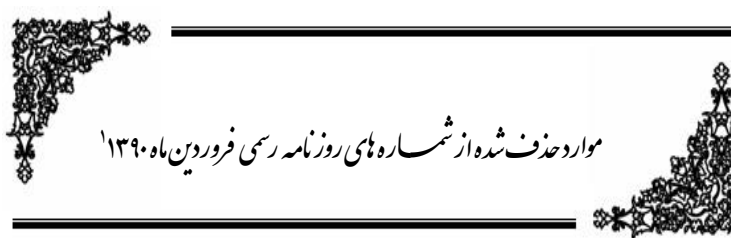
هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۱ بنا به پیشنهاد معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رییس‌جمهور و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب نمود:

- ۱- تصویب‌نامه شماره ۳۸۸۱۴/ت/۴۰۰۳ هـ مورخ ۱۳۸۷/۳/۱۳ لغو می‌شود.
- ۲- واحدهای استانی نهضت سوادآموزی در اداره کل آموزش و پرورش استان ادغام و تحت مدیریت مدیر کل آموزش و پرورش اداره می‌شوند.

(نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۹۲۵۸ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۷)

بخش پنجم:

ردیف	مصوبات مجلس شورای اسلامی	روزنامه رسمی
۱	قانون اجازه دریافت و پرداختهای دولت در ماههای فروردین و اردیبهشت سال ۱۳۹۰	شماره ۱۹۲۴۴ مورخ ۱۳۹۰/۱/۹
۲	قانون اصلاح ردیف (۱) جزء «ع» بند (۳) ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور	شماره ۱۹۲۴۴ مورخ ۱۳۹۰/۱/۹
۳	قانون اصلاح موادی از قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری مصوب ۱۳۶۲	شماره ۱۹۲۴۴ مورخ ۱۳۹۰/۱/۹
۴	قانون افزایش سقف اعتبار مازاد درآمد اختصاصی دانشگاههای علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کشور	شماره ۱۹۲۴۴ مورخ ۱۳۹۰/۱/۹
۵	قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون تجدیدنظر شده کیوتو در مورد ساده و هماهنگ سازی تشریفات گمرکی	شماره ۱۹۲۴۴ مورخ ۱۳۹۰/۱/۹
۶	قانون موافقتنامه همکاری در زمینه قرنطینه گیاهی و حفظ نباتات بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری خلق چین	شماره ۱۹۲۴۴ مورخ ۱۳۹۰/۱/۹
۷	قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی	شماره ۱۹۲۵۶ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۴
۸	قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به پروتکل اصلاحات کنوانسیون سازمان بین المللی آبنگاری	شماره ۱۹۲۵۸ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۷

۱. به منظور حجیم نشدن این ویژه نامه، متن آنچه با وظایف شغلی مخاطبین محترم ارتباط بیشتری دارد، درج و آنچه بی ارتباط یا کم ارتباط است را در این بخش فهرست وار ذکر کردیم. در صورت درخواست متن کامل هر یک از موارد حذف شده، برای متقاضی ارسال خواهد شد.

شماره ۱۹۲۵۸ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۷	قانون تمدید قانون بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت مصوب ۱۳۸۶	۹
شماره ۱۹۲۵۸ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۷	قانون پذیرش اصلاحیه ضمیمه «ب» پروتکل کیوتو در مورد کنوانسیون چهارچوب سازمان ملل متحد در مورد تغییر آب و هوا	۱۰

ردیف	مصوبات هیأت وزیران	روزنامه رسمی
۱	اصلاح تصویب‌نامه موضوع اصلاحات و تقسیمات کشوری در استان مرکزی	شماره ۱۹۲۴۴ مورخ ۱۳۹۰/۱/۹
۲	تصویب‌نامه درخصوص برقراری مقررات لغو روایید سی روزه برای دارندگان گذرنامه‌های سیاسی و خدمت بین دولت جمهوری اسلامی ایران و جمهوری توگو	شماره ۱۹۲۴۴ مورخ ۱۳۹۰/۱/۹
۳	تصویب‌نامه درخصوص تقسیمات کشوری در شهرستان بافت در تابعیت استان کرمان	شماره ۱۹۲۴۴ مورخ ۱۳۹۰/۱/۹
۴	اصلاح آیین‌نامه اجرایی قانون اصلاح ماده (۳۳) اصلاحی قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگلها و مراتع کشور	شماره ۱۹۲۵۰ مورخ ۱۳۹۰/۱/۱۷
۵	اصلاح تصویب‌نامه راجع به مواد (۴) و (۱۴) قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری مصوب ۱۳۷۲	شماره ۱۹۲۵۰ مورخ ۱۳۹۰/۱/۱۷
۶	الحاق تبصره (۳) به ماده (۱) آیین‌نامه ایجاد، اصلاح، تکمیل، درجه‌بندی و نرخ‌گذاری تأسیسات گردشگری و نظارت بر فعالیت آنها	شماره ۱۹۲۵۰ مورخ ۱۳۹۰/۱/۱۷
۷	الحاق عبارتی به انتهای بند (الف) ماده (۱۱) آیین‌نامه وصول مطالبات سررسید گذشته، معوق و مشکوک‌الوصول مؤسسات اعتباری (ریالی و ارزی)	شماره ۱۹۲۵۰ مورخ ۱۳۹۰/۱/۱۷
۸	تصویب‌نامه در خصوص تبدیل روستای کلاته از توابع دهستان رودبار بخش مرکزی شهرستان دامغان در استان سمنان به شهر	شماره ۱۹۲۵۰ مورخ ۱۳۹۰/۱/۱۷
۹	تصویب‌نامه در خصوص تقسیمات کشوری در استان چهارمحال و بختیاری	شماره ۱۹۲۵۰ مورخ ۱۳۹۰/۱/۱۷
۱۰	تصویب‌نامه وزیران عضو کمیسیون اقتصاد در مورد حذف عبارت «براساس این آیین‌نامه» در ماده (۱) آیین‌نامه‌های معاملات شرکت‌های سهامی برق منطقه‌ای مدیریت شبکه برق ایران،... و اصلاح آیین‌نامه آب و فاضلاب روستایی استان	شماره ۱۹۲۵۰ مورخ ۱۳۹۰/۱/۱۷
۱۱	حذف ماده (۷) ضوابط اعطای تسهیلات ارزی موضوع جزء (د) بند (۶) قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور	شماره ۱۹۲۵۰ مورخ ۱۳۹۰/۱/۱۷

شماره ۱۹۲۵۴ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۲	تصویب‌نامه در خصوص تبدیل روستای اورامان تحت مرکز بخش اورامان از توابع شهرستان سروآباد در استان کردستان به شهر	۱۲
شماره ۱۹۲۵۴ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۲	اصلاح اساسنامه صندوق توسعه صنایع دریایی	۱۳
شماره ۱۹۲۵۴ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۲	اصلاح اساسنامه صندوق ضمانت سرمایه‌گذاری تعاون	۱۴
شماره ۱۹۲۵۴ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۲	اصلاح اساسنامه مرکز توسعه تجارت الکترونیکی ^۱	۱۵
شماره ۱۹۲۵۶ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۴	تصویب‌نامه در خصوص تعیین سند راهبرد ملی توسعه صادرات غیرنفتی کشور	۱۶
شماره ۱۹۲۵۶ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۴	تصویب‌نامه در خصوص تعیین سود بازرگانی هفتاد و پنج قلم از کالاهای مشمول ردیف‌های تعرفه	۱۷
شماره ۱۹۲۵۸ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۷	تنفیذ تصویب‌نامه شماره ۴۳۶۹۲/۱۰۶۰۰ مورخ ۱۳۸۹/۱/۲۱ برای اجرا در سال ۱۳۹۰	۱۸
شماره ۱۹۲۵۸ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۷	حذف عبارت «حساب ذخیره ارزی» در بند «ج» ماده (۱) آیین‌نامه وصول مطالبات سررسید گذشته، معوق و مشکوک‌الوصول مؤسسات اعتباری (ارزی - ریالی)	۱۹
شماره ۱۹۲۵۸ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۷	اصلاح آیین‌نامه اجرایی ماده (۹۱) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران	۲۰
شماره ۱۹۲۵۸ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۷	الحاق ماده (۱۱) مکرر به آیین‌نامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات - مصوب ۱۳۷۳-	۲۱

ردیف	مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی	روزنامه رسمی
۱	اصلاح مصوبه تأسیس دانشگاه ویژه فرهنگیان	شماره ۱۹۲۴۴ مورخ ۱۳۹۰/۱/۹
۲	تأیید انتخاب رئیس دانشگاه اراک	شماره ۱۹۲۴۴ مورخ ۱۳۹۰/۱/۹
۳	تأیید انتخاب رئیس دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی	شماره ۱۹۲۴۴ مورخ ۱۳۹۰/۱/۹

۱. متن اساسنامه در صفحه ۷۱ شماره پنجم این ویژه نامه (آبانماه ۱۳۸۸) درج شده است.

شماره ۱۹۲۴۴ مورخ ۱۳۹۰/۱/۹	تأیید انتخاب رئیس دانشگاه صنعتی شیراز	۴
شماره ۱۹۲۴۴ مورخ ۱۳۹۰/۱/۹	تأیید انتخاب رئیس دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی کرمانشاه	۵
شماره ۱۹۲۴۴ مورخ ۱۳۹۰/۱/۹	تأیید انتخاب رئیس دانشگاه لرستان	۶
شماره ۱۹۲۴۴ مورخ ۱۳۹۰/۱/۹	تأیید انتخاب رئیس دانشگاه ملایر	۷
شماره ۱۹۲۴۴ مورخ ۱۳۹۰/۱/۹	تأیید انتخاب رئیس دانشگاه ولیعصر «عج» رفسنجان	۸
شماره ۱۹۲۵۸ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۷	مصوبه «تأیید انتخاب رئیس دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی جیرفت»	۹
شماره ۱۹۲۵۸ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۷	مصوبه «تأیید انتخاب رئیس دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی خراسان شمالی»	۱۰
شماره ۱۹۲۵۸ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۷	مصوبه «تأیید انتخاب رئیس دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی زابل»	۱۱
شماره ۱۹۲۵۸ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۷	مصوبه «تأیید انتخاب رئیس دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی شاهرود»	۱۲
شماره ۱۹۲۵۸ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۷	مصوبه «تأیید انتخاب رئیس دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی فسا»	۱۳

ردیف	مصوبات شورای عالی اداری	روزنامه رسمی
۱	مصوبه شورای عالی اداری در خصوص اصلاحات ساختاری و حذف واحدهای موازی و یکپارچه‌سازی امور پژوهشی و اعمال مدیریت واحد و استفاده بهینه از امکانات موجود در وزارت آموزش و پرورش	شماره ۱۹۲۵۴ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۲
۲	مصوبه شورای عالی اداری در خصوص ایجاد انسجام تشکیلاتی در مؤسسات و واحدهای آموزشی و پژوهشی وابسته به وزارت مسکن و شهرسازی	شماره ۱۹۲۵۴ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۲
۳	مصوبه شورای عالی اداری در خصوص فعالیتهای پژوهشی نهاد ریاست جمهوری در زمینه فناوری	شماره ۱۹۲۵۴ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۲

ردیف	مصوبات شورای عالی شهرسازی و معماری ایران	روزنامه رسمی
۱	تنفیذ مصوبه شورای عالی شهرسازی و معماری ایران در خصوص طرح جامع شهر امیدیه	شماره ۱۹۲۵۶ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۴
۲	تنفیذ مصوبه شورای عالی شهرسازی و معماری ایران در خصوص طرح جامع شهر بندرترکمن	شماره ۱۹۲۵۶ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۴
۳	تنفیذ مصوبه شورای عالی شهرسازی و معماری ایران در خصوص طرح جامع شهر حنا	شماره ۱۹۲۵۶ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۴
۴	تنفیذ مصوبه شورای عالی شهرسازی و معماری ایران در خصوص طرح جامع شهر درگز	شماره ۱۹۲۵۶ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۴
۵	تنفیذ مصوبه شورای عالی شهرسازی و معماری ایران در خصوص طرح جامع شهر زرین آباد	شماره ۱۹۲۵۶ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۴
۶	تنفیذ مصوبه شورای عالی شهرسازی و معماری ایران در خصوص طرح جامع شهر گلدشت	شماره ۱۹۲۵۶ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۴
۷	تنفیذ مصوبه شورای عالی شهرسازی و معماری ایران در خصوص طرح جامع شهر آزادشهر	شماره ۱۹۲۶۰ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۹
۸	تنفیذ مصوبه شورای عالی شهرسازی و معماری ایران در خصوص طرح جامع شهر ازنا	شماره ۱۹۲۶۰ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۹
۹	تنفیذ مصوبه شورای عالی شهرسازی و معماری ایران در خصوص طرح جامع شهر الشتر	شماره ۱۹۲۶۰ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۹
۱۰	تنفیذ مصوبه شورای عالی شهرسازی و معماری ایران در خصوص طرح جامع شهر جوکار	شماره ۱۹۲۶۰ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۹
۱۱	تنفیذ مصوبه شورای عالی شهرسازی و معماری ایران در خصوص طرح جامع شهر فرسنگ	شماره ۱۹۲۶۰ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۹
۱۲	مصوبه شورای عالی شهرسازی و معماری ایران در خصوص تغییر کاربری اراضی با مساحت ۳۸۶۲۰ مترمربع از آموزشی، درمانی اداری انتظامی، ورزشی، تأسیسات و تجهیزات شهری به مسکونی واقع در شهر ایوان	شماره ۱۹۲۶۰ مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۹

ردیف	گوناگون	روزنامه رسمی
۱	آیین نامه ضوابط ارزیابی قاریان و مدرسان قرائت قرآن کریم	شماره ۱۹۲۴۴ مورخ ۱۳۹۰/۱/۹

نظرخواهی (مربوط به شماره فروردین ماه ۱۳۹۰)

به استحضار قضات محترم می‌رساند معاونت آموزش و تحقیقات قوه قضائیه در راستای ارتقای سطح آگاهی مخاطبین از قوانین و مقررات و ایجاد سرعت و سهولت در این امر، هر ماه قوانین و مقرراتی را که به نحوی در امر قضاوت مورد نیاز است، به صورت ویژه نامه منتشر می‌کند. برای استفاده از نظرات شما عزیزان انتظار دارد پاسخ پرسش‌های زیر را به یکی از سه طریق زیر منعکس فرمایید:

الف: تهران، خیابان حافظ، نبش خیابان سمیه، ساختمان شماره سه قوه قضائیه، معاونت آموزش و تحقیقات، اداره کل برنامه ریزی و تدوین متون آموزشی

ب: پست الکترونیکی Tadvin_Motoon@Yahoo.Com

ج: شماره ۸۸۸۰۹۰۵۶ - ۰۲۱

۱- این ماهنامه تا چه میزان نیاز شما را در خصوص اطلاع یابی از قوانین و مقررات جدید تأمین می‌کند؟

خیلی کم ☐ کم ☐ متوسط ☐ زیاد ☐ خیلی زیاد ☐

۲- در این شماره به نظر شما کدامیک از مطالب زائد است و باید جزء موارد حذف شده قید شود؟

.....
.....

۳- نظر شما راجع به تعداد استفتائات قضائی و نظریات مشورتی چیست؟

.....
.....

۴- لطفاً نظرتان را نسبت به دسته بندی و تبویب (چیدمان) مطالب مشروحاً اعلام داشته و مشخص فرمایید چه تغییری را لازم می دانید.

.....
.....

۵- کدامیک از روش های ذیل را جهت دریافت ویژه نامه ترجیح می دهید؟

دریافت نسخه چاپی ☐ دریافت نسخه الکترونیکی از طریق ایمیل ☐

دریافت نسخه الکترونیکی از طریق پایگاه اطلاع رسانی معاونت آموزش و تحقیقات ☐

۶- تاکنون چند شماره این ویژه نامه را دریافت کرده اید؟

همه شمارهها ☐ هیچ کدام از شمارهها ☐

برخی شمارهها ☐ با ذکر تعداد و شماره.....

۷- چنانچه انتقاد یا پیشنهادی در خصوص بهبود این ویژه نامه دارید، مرقوم فرمایید.

.....
.....

۸- در صورت تمایل نام و شماره تلفن خود را مرقوم دارید.

.....
.....

فرم درخواست اشتراک ویژه نامه قوانین و مقررات

نام: ..... نام خانوادگی: ..... شماره پرسنلی: .....

سمت قضایی مطابق ابلاغ: .....

تلفن ثابت: ..... تلفن همراه: .....

نشانی محلی که تایل دارید ویژه نامه ارسال شود: .....

کد پستی: ..... محل خدمت: .....

نشانی پست الکترونیکی (در صورت داشتن): .....

امضاء

آدرس: تهران - تقاطع خیابان حافظ و سمیه، روبروی دانشگاه امیرکبیر، ساختمان معاونت آموزش و تحقیقات قوه قضائیه، طبقه ششم.